

NOTA VAN ZIENSWIJZEN

“WINDPARK AVRI”

Behorende bij het raadsbesluit d.d. 27 juni 2017 nr. 18

en

Besluit omgevingsvergunning d.d. 4 juli 2017 nr. 021476536

Registratienummer: 17.007980

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Status nota van beantwoording

Deze nota van beantwoording behoort bij het vaststellingsbesluit van het bestemmingsplan “Windpark Avri”. Daarnaast maakt deze nota onderdeel uit van het besluit inzake de aanvraag omgevingsvergunning voor het realiseren en in werking hebben van 3 windturbines op de locatie kadastraal bekend gemeente Geldermalsen, perceelnummers N649 en N651 (nabij Meersteeg 15 te Geldermalsen)

1.2 Leeswijzer

Deze nota van beantwoording bestaat uit drie hoofdstukken. Hoofdstuk 1 beschrijft de procedure van het bestemmingsplan “Windpark Avri” en bevat een algemeen overzicht van de ingediende zienswijzen.

In hoofdstuk 2 volgt een samenvatting van de inhoud van de ontvangen zienswijzen met een gemeentelijk commentaar en een conclusie. Indien de zienswijze (deels) gegrond is verklaard wordt aangegeven welke aanpassingen de betreffende zienswijze tot gevolg heeft.

In hoofdstuk 3 wordt een volledig overzicht gegeven van de door te voeren wijzigingen in het vast te stellen bestemmingsplan en de te verlenen omgevingsvergunning.

1.3 Procedure bestemmingsplan

Het bestemmingsplan krijgt rechtskracht nadat de procedures zoals onder meer voorgeschreven in de Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening zijn doorlopen. Hiervoor zijn/worden in dit geval de volgende stappen doorlopen:

- Gestart is het met het ter inzage leggen van een voorontwerpbestemmingsplan voor de inspraakfase. Het voorontwerp lag met ingang van 29 april 2016 voor een periode van zes weken ter inzage. Op 18 mei 2016 is een informatieavond gehouden op het gemeentehuis in Geldermalsen. Aanvullend is het voorontwerp in het kader van het wettelijk vooroverleg (art. 3.1.1 Bro) toegestuurd naar diverse instanties. Bijlage 13 van de toelichting op het bestemmingsplan geeft verslag van de inspraakfase en het wettelijke vooroverleg.
- Terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan met de mogelijkheid voor een ieder om zienswijzen naar voren te brengen bij de gemeenteraad. Het ontwerpbestemmingsplan “Windpark Avri” is met ingang van 24 februari 2017 voor zes weken (tot met 6 april 2017) ter inzage gelegd. De ter inzage legging is onder meer aangekondigd door een publicatie in het Nieuwsblad Geldermalsen en de Staatscourant. Het ontwerpbestemmingsplan was verder in te zien op het gemeentehuis te Geldermalsen en was digitaal raadpleegbaar via de gemeentelijke website, www.geldermalsen.nl en de website www.ruimtelijkeplannen.nl.
- Vaststelling van het bestemmingsplan (inclusief de reacties op de naar voren gebrachte zienswijzen) door de gemeenteraad.
- Terinzagelegging van het vastgestelde bestemmingsplan en het besluit omtrent vaststelling ervan, met de mogelijkheid om beroep in te stellen bij de Raad van State.

Indien geen beroep is ingesteld treedt het bestemmingplan daags na einde van de terinzagelegging in werking én is het bestemmingsplan tevens direct onherroepelijk. Wordt er wel beroep ingesteld, dan wordt het bestemmingsplan pas onherroepelijk als de Raad van State uitspraak heeft gedaan.

1.4 Procedure omgevingsvergunning

De aanvraag omgevingsvergunning is op 20 januari 2017 door de Omgevingsdienst Rivierenland ontvangen. Eerder is door de gemeente Geldermalsen besloten de procedure van het bestemmingsplan en de verlening van

de omgevingsvergunning gelijktijdig te laten verlopen. Toepassing is daarbij gegeven aan de mogelijkheid van de gemeentelijke coördinatieregeling zoals nader is omschreven in paragraaf 3.6.1 van de Wet ruimtelijke ordening. De gemeenteraad heeft bij besluit van 25 oktober 2016 het college van B en W de mogelijkheid gegeven om deze gecoördineerde procedure toe te passen.

Gedeputeerde Staten van Gelderland hadden al op 31 mei 2016 besloten de provinciale coördinatieregeling niet van toepassing te verklaren, en de bevoegdheid voor het nemen van de voor de realisatie van het windpark benodigde uitvoeringsbesluiten (waaronder de omgevingsvergunning) over te dragen aan Geldermalsen.

De ontwerp- omgevingsvergunning is dus ook met ingang van 24 februari 2017 voor zes weken (tot met 6 april 2017) ter inzage gelegd. De omgevingsvergunning kan pas door de Omgevingsdienst Rivierenland namens het college van B en W worden verleend nadat het bestemmingsplan door de gemeenteraad is vastgesteld.

1.5 Elektronische beschikbaarheid

Deze nota van zienswijzen zal na het raadsbesluit ook elektronisch beschikbaar worden gesteld (o.a. via www.ruimtelijkeplannen.nl). Omdat het op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens niet is toegestaan om persoonsgegevens (zogenaamde NAW-gegevens: naam, adres en woonplaats) van natuurlijke personen te verwerken zonder bijvoorbeeld een wettelijke grondslag, dringende noodzaak of toestemming van de betreffende personen, zijn in deze nota van zienswijzen in geval van natuurlijke personen de brieven geanonimiseerd.

1.6 Ingekomen zienswijzen

1.6.1 Schriftelijke zienswijzen

In totaal zijn er 22 schriftelijke zienswijzen ontvangen waarvan er één door een overheidsinstantie is ingediend. Een deel van de ontvangen zienswijzen is alleen ingediend tegen het ontwerp van de omgevingsvergunning. Ook deze zienswijzen zijn in deze nota opgenomen. Bij de meeste andere zienswijzen wordt gesteld dat deze op beide stukken (bestemmingsplan en omgevingsvergunning) zijn gericht.

Nagenoeg alle ontvangen zienswijzen zijn ingediend en ontvangen binnen de daarvoor gestelde termijn en zijn daarmee ontvankelijk. Bij twee zienswijzen is in eerste instantie een zogenaamde "pro forma" reactie ingediend. Deze reclamanten zijn schriftelijk verzocht hun zienswijzen binnen twee weken van een inhoudelijke motivering te voorzien. Deze aanvullingen zijn niet ontvangen. Deze zienswijzen zijn daarom niet ontvankelijk verklaard.

Ten slotte is de door waterschap Rivierenland ingediende zienswijze net buiten de termijn ontvangen. Desondanks is deze zienswijze vanuit een oogpunt van collegiaal bestuur opgenomen in deze nota.

Alle ontvangen zienswijzen worden in hoofdstuk 2 samengevat en van een reactie voorzien. Omdat één reclamant een tweetal identieke zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan en tegen het ontwerp van de omgevingsvergunning heeft ingediend zijn deze zienswijzen samengevoegd bij de behandeling van zienswijze 11. Hierdoor zijn er uiteindelijk 21 samengevatte zienswijzen terug te vinden in deze nota.

1.6.2 Mondelinge zienswijzen

Er zijn geen mondelinge zienswijzen ingebracht.

Hoofdstuk 2 Ontvangen zienswijzen

In dit hoofdstuk worden de ontvangen zienswijzen behandeld. Omdat er vaak vergelijkbare zienswijzen zijn ingediend wordt voor de overzichtelijkheid van het document regelmatig teruggewezen naar een eerder behandelde zienswijze. Ondanks dat de zienswijzen zijn samengevat, zijn de volledige zienswijzen bij de gemeentelijke afweging betrokken.

Zienswijze 1 Tegen Wind Geldermalsen, 4191 NE Geldermalsen

Bij de brief van Tegen Wind Geldermalsen (hierna TWG) zat een handtekeningenlijst met in totaal 107 namen en handtekeningen. Een deel hiervan heeft ook zelfstandig een zienswijze ingediend. Al deze personen geven aan de zienswijze die is opgesteld door Tegen Wind Geldermalsen te ondersteunen, én tegen de komst te zijn van de windturbines.

Inhoud zienswijze:

Algemeen

De ingediende zienswijze richt zich tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. Gesteld wordt deze in strijd zijn met (inter)nationale wetgeving. Dit wordt vervolgens uitgewerkt met de volgende punten:

1. Strijdigheid Aarhus Conventie

Door TWG wordt gesteld dat het project Windpark Avri niet voldoet aan de minimale voorwaarden zoals beschreven in de Aarhus Conventie. Daarin staat onder meer dat burgers op wie maatregelen een direct effect hebben, gekend en betrokken moeten worden bij de besluitvorming als keuzes nog mogelijk zijn.

2. Strijdigheid jurisprudentie Europees Hof van Justitie

TWG is van mening dat naar aanleiding van een uitspraak (zaak C-290/15) van het Europese Hof van Justitie de gebruikte normen van het Activiteitenbesluit niet hadden mogen worden toegepast.

3. Strijdigheid Nederlandse Grondwet

Door TWG wordt gesteld dat de toegepaste normering voor windturbinegeluid in strijd is met artikel 21 van onze Grondwet. Daarin is bepaald dat: *"de zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu"*. Volgens TWG zijn de normen onvoldoende om het leefmilieu te beschermen. Verwezen wordt daarbij onder meer naar een windpark bij Houten waar ondanks strengere normen sprake zou zijn van verstoorde nachtrust.

4. Schade/economisch belang

Door TWG wordt gesteld dat de woningen in de omgeving in waarde zullen dalen. Dat van de planschade geen risicoanalyse bekend is. Hierdoor verloopt de besluitvorming niet zorgvuldig en volledig. Ook worden geen regelingen getroffen om de economische schade van omwonenden weg te nemen. Hiervoor is het planschaderecht niet toereikend.

5. Rendement

De gekozen locatie voor het windpark is geen gunstige windlocatie. Het jaar 2016 was in het geheel geen goed windjaar voor windenergie. Het windpark levert dan ook geen bijdrage aan de verduurzaming van de regio. Afhankelijkheid van andere energiebronnen blijft groot om dalen op te vangen.

6. Opslag van windenergie

Het overaanbod van windenergie (indien sprake is van piek output) kan nog niet worden opgeslagen. Als het in de toekomst al mocht lukken dan zullen deze voorzieningen veel energie vragen om te bouwen. Hierdoor komt het rendement van het windpark zwaar onder druk te staan.

7. Windenergie en global warming

TWG vindt het onbegrijpelijk dat er niet meer aandacht is voor onderzoeken waaruit zou blijken dat grootschalig gebruik van windparken/windturbines een bijdrage levert aan global warming. Verwezen wordt naar een artikel op de site van "de groene rekenkamer".

8. Aantasting landschap Geldermalsen

De windturbines, door TWG omschreven als drie Euromasten met een tiphoogte van 180 meter, passen niet in het landelijke karakter van de Betuwe. Het is een contrast met onder meer het natuur- stiltegebied De Steendert. Het extra geluid, slagschaduw en andere neveneffecten van de windturbines staan haaks op het Gelders milieuplan 3.

Gevraagd wordt om meer draagvlak te creëren door het opstellen van een gedragscode zoals is gebeurd in Wychen. TWG is verbaasd dat de gemeente Geldermalsen het bereiken van draagvlak heeft overgelaten aan de initiatiefnemers. Het voorstel van de initiatiefnemers voor een participatieplan om meer draagvlak te krijgen wordt als onvoldoende aangemerkt. Het daarin opgenomen voorstel om aan omwonenden een bedrag uit te keren wordt niet gewaardeerd. Afgevraagd wordt waarom die compensatie er eigenlijk is als er geen overlast is te verwachten.

Beschreven wordt dat de AVRI de afgelopen jaren is geworden tot een bron van overlast (o.a. door een steeds hogere stortberg, puin breken, groen vernalen met stankoverlast, het zonne- & windpark en mogelijke plaatsing van een biomassa installatie). Verder worden de Betuweroute en steeds drukker wordende A15 genoemd.

9. Omgevingsvergunning

Door TWG wordt gesteld dat zonder de exacte hoogte en exacte diameter rotorbladen, en exacte turbine specificaties er geen zinnige analyse gemaakt kan worden.

10. Alternatieven

Geadviseerd wordt alternatieven te onderzoeken zoals stroomenergie in het rivierenland en thorium centrales.

11. Bijdrage gemeente aan taakstelling duurzame windenergie

Met de windturbines bij knooppunt Deil (drie windturbines op grondgebied Geldermalsen) voldoet de gemeente al aan de hoofdelijke bijdrage ten aanzien van duurzame windenergie.

Door TWG wordt afgesloten met de conclusie dat drie windturbines op de AVRI geen verstandige keuze is. Niet in rendement, niet in overlast, niet in de doelstelling van het Energieakkoord.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Strijdigheid Aarhus Conventie

Richtlijn 2003/35/EG (m.e.r.-richtlijn) strekt ter implementatie van de verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag van Aarhus. De relevante bepalingen van de m.e.r.-richtlijn zijn geïmplementeerd in artikel 7.2, eerste lid, aanhef en onder b, van de Wet milieubeheer gelezen in verbinding met artikel 2, vijfde lid, aanhef en onder b, van het Besluit milieueffectrapportage, artikel 3.8 van de Wro en afdeling 3.4 van de Awb. Deze bepalingen brengen met zich dat een ieder zienswijzen naar voren kan brengen over het ontwerpplan met inbegrip van de zogenoemde vormvrije m.e.r.-beoordeling. Op dat moment is nog geen besluit over het ontwerpplan genomen. Daarom zijn de nationale bepalingen van de Wro, de Wet milieubeheer, het Besluit milieueffectrapportage en afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht het kader waaraan besluitvorming moet voldoen. De Afdeling heeft al eens geoordeeld dat juiste toepassing van deze inspraakprocedures ertoe leidde dat voldaan werd aan de eisen die in artikel 6 van het Verdrag van Aarhus worden gesteld (AbRvS 27 mei 2015, nr. 201409190/1/R6, r.o. 6 e.v.).

Voor dit bestemmingsplan geldt dat dit is voorbereid met toepassing van artikel 3.8 van de Wro en afdeling 3.4 van de Awb en de daarin neergelegde inspraakprocedures. Gestart is met het ter inzage leggen van een voorontwerpbestemmingsplan. De resultaten van deze inspraakfase zijn vastgelegd in bijlage 13 van het bestemmingsplan. Vervolgens heeft het ontwerp van dit bestemmingsplan ter inzage gelegen van 24 februari 2017 tot en met 6 april 2017. In deze nota van zienswijzen is op de reacties op dit ontwerpplan gereageerd en is aangegeven in welke gevallen dit tot aanpassingen heeft geleid.

Voorafgaand aan de start van de bestemmingsplanprocedure zijn op provinciaal niveau beleidskaders vastgelegd die mede bepalend zijn geweest bij locatiekeuze van Windpark Avri. Het gaat daarbij met name om de Omgevingsvisie Gelderland (2014) en de "Windvisie Gelderland" die als deeluitwerking van de Omgevingsvisie Gelderland is opgesteld. Ook tegen die provinciale beleidskaders bestond de mogelijkheid om te ageren.

Het betoog dat in een vroegtijdig stadium bepalende keuzes zijn gemaakt, die aan het voorliggende plan ten grondslag liggen en waarover geen inspraak heeft plaatsgevonden op een moment dat deze nog daadwerkelijk invloed konden hebben op de besluitvorming, mist gelet op bovenstaande overwegingen feitelijke grondslag.

2. Strijdigheid jurisprudentie Europees Hof van Justitie

Anders dan reclamant veronderstelt, blijkt uit het arrest HvJ EU 19 oktober 2016, C-290/15 (Patrice D'Oultremont e.a./Waals Gewest) niet dat de normen van het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling voor geluidhinder en slagschaduw in strijd met het recht zijn vastgesteld. Het arrest heeft betrekking op een besluit van het Waals Gewest. Kenmerkend voor dit besluit is dat het specifiek is vastgesteld om het aantal windmolenparken in Wallonie te vergroten. Dit besluit hoort bij een concreet plan om de beleidsdoelstelling voor windenergie te halen, maar is formeel van dat plan losgekoppeld. Door die ontkoppeling is op grond van Waals recht geen plan-mer voor het besluit vereist. In navolging van eerdere jurisprudentie over de mer-richtlijn oordeelt het Hof dat zulke

“opknip strategieën” waarmee de SMB-richtlijn wordt ontweken, moeten worden tegengegaan. De normen voor windmolens uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling zijn van een andere orde. Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling bevatten op zichzelf staande, algemeen toepasselijke normen, die gericht zijn op herhaalde toepassing op niet van te voren te bepalen locaties en niet van te voren te bepalen inrichtingen. Het zijn normen die voor iedere windmolen tijd- en plaats onafhankelijk gelden. In tegenstelling tot het Waalse besluit zijn de Nederlandse algemene milieuregels alleen gericht op het beperken van milieueffecten en hinder en niet tevens gericht op het mogelijk maken van projecten. Het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling zijn dus niet plan-m.e.r.-plichtig en kunnen rechtsgeldig worden toegepast.

3. Strijdigheid Nederlandse Grondwet

Verwezen wordt naar de namens de minister van Infrastructuur en Milieu verstuurde brief aan de Tweede Kamer naar aanleiding van kamervragen over de ruimtelijke inpassing van windpark De Drentse Monden en Oostermoer. In deze brief (kenmerk DGETM-EO/16144849) van 5 oktober 2016 wordt onder meer ingegaan op de betekenis van artikel 21 van de Grondwet in relatie tot de aanleg van windparken. Daarbij wordt ook de vraag betrokken of er nog sprake zal zijn van “goede ruimtelijke ordening” zoals bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening. In de beantwoording stelt de minister onder meer het volgende:

“Klimaatverandering als gevolg van de uitstoot van broeikasgassen leidt tot diverse bedreigingen voor de openbare veiligheid en de leefbaarheid en woonbaarheid van het land. De uitstoot van broeikasgassen als gevolg van energieconsumptie en -productie kan worden beperkt door energiebesparing en door (grootschalige) inzet van hernieuwbare energiebronnen. Voor wat betreft hernieuwbare energie heeft Nederland op grond van de Europese richtlijn hernieuwbare energie en het Energieakkoord doelstellingen van 14% hernieuwbare energie in 2020 en 16% in 2023. Windenergie op land speelt een belangrijke bij het behalen van deze doelstellingen

De gevolgen van het plan voor de directe omgeving en de inwoners van het gebied zijn in de besluitvorming onderkend en meegewogen. Op basis van het verrichte onderzoek kan worden geconcludeerd dat ook na realisatie van het windpark sprake blijft van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het voorgenomen besluit voldoet aan de definitie van een goede ruimtelijke ordening en bijdraagt aan de woonbaarheid van het land en aan de bescherming en verbetering van het leefmilieu en zich derhalve verdraagt met artikel 21 van de Grondwet.”

Ook bij windpark Avri zijn de gevolgen voor het woon- en leefklimaat in de omgeving uitgebreid onderzocht. Zie hiervoor onder meer de diverse onderzoeksbijlagen van het bestemmingsplan. Daaruit valt de conclusie te trekken dat het windpark uitgevoerd kan worden binnen de van toepassing zijnde wettelijke normen. Ook anderszins is geen sprake van een onevenredige belasting van de omgeving waardoor geen sprake zou zijn van een goede ruimtelijke ordening zoals bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening. In aanvulling hierop moet worden opgemerkt dat windpark Avri een windpark van drie windturbines zal worden, terwijl bij het genoemde windpark De Drentse Monden en Oostermoer sprake zal zijn van ruim 40 windturbines. De milieukundige/ruimtelijke impact voor de omgeving van windpark Avri zal dan ook van een andere orde zijn.

Wat betreft de verwijzing naar een windpark in Houten het volgende. De situatie bij Houten is niet representatief voor alle windparken in Nederland. Het windpark in Houten is een aantal jaren geleden onderzocht en ontwikkeld. Inmiddels zijn er meer en nieuwe inzichten in de effecten van windturbines. Bovendien staan de windturbines in Houten op een relatieve korte afstand (kortste afstand ± 500 meter) van een woonwijk. Daarbij is die woonwijk vanuit de aspecten geluid en slagschaduw ongunstig gelegen (ten oosten) ten opzichte van het windpark. Deze situatie doet zich bij windpark Avri niet voor.

4. Schade/economisch belang

Van planschade kan sprake zijn indien het nieuwe planologisch regime nadeliger wordt ten opzichte van het eerdere regime en deze verslechtering ertoe leidt dat een omwonende daardoor schade, in de vorm van waardevermindering van het onroerend goed, ondervindt. Waardevermindering kan zich voordoen wanneer sprake is van een vermindering van het woon- en leefgenot, of wanneer nieuwe planologische beperkingen worden gesteld aan het gebruik of de bouwmogelijkheden van het onroerend goed. Ook inkomstenderving kan onder de planschaderegeling vallen.

Voor het bepalen van de vraag of in een concreet, individueel geval sprake is van planschade, en, zo ja, hoe groot de omvang van deze schade is en of deze schade voor vergoeding in aanmerking komt, kent de Wet ruimtelijke ordening een aparte regeling (artikel 6.1 Wro). Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor planschade kunnen, na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan, hiertoe een verzoek indienen bij de gemeente Geldermalsen. De gemeente legt het verzoek voor planschade neer bij een onafhankelijke commissie, deze beoordeelt per individueel verzoek of er sprake is van planschade en of deze voor vergoeding in aanmerking komt.

Met de initiatiefnemers is een anterieure overeenkomst gesloten. Hierin is onder meer vastgelegd dat toekomstige gehonoreerde planschadeclaims door de initiatiefnemer zullen worden vergoed. Aan het afsluiten van deze overeenkomst is een planschaderisicoanalyse voorafgegaan. Het is in eerste instantie aan de initiatiefnemers om omwonenden zo nodig te informeren over de uitkomsten van die analyse. In iedere geval is een zorgvuldige afhandeling van toekomstige planschadeclaims verzekerd. In zoverre kan niet gesproken worden van een onzorgvuldige of onvolledige besluitvorming.

5. Rendement

Het windaanbod aan de kust is weliswaar hoger dan in het binnenland maar dit wordt deels ondervangen door hogere windturbines. Hiernaast zullen er nieuwe generatie windturbines geselecteerd worden met een grotere rotordiameter/generator verhouding als die bijvoorbeeld aan de kust gekozen kunnen worden. Ook hierdoor zal de productie vergelijkbaar zijn.

Verder wordt in de landelijke SDE+ regeling rekening gehouden met de verschillen in windaanbod. Het financiële rendement zal daarom min of meer gelijk zijn tussen windparken op zee of op land. Voor de aanvraag van de SDE+ subsidie moet sinds 2016 voor het opstellen van de windenergie-opbrengstberekening worden uitgegaan van een maximale gemiddelde windsnelheid voorgeschreven op basis van de Windviewer. De Windviewer geeft voor elke locatie in Nederland op elke hoogte tussen de 20 en 160 meter de gemiddelde windsnelheid weer. Deze gemiddelde windsnelheid is gebaseerd op de winddata van het KNMI over de periode 2004-2013. Voor de locatie Avri wordt bij een ashoogte van 120 meter uitgegaan van een gemiddelde windsnelheid van 7,31 m/s. Op de door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland uitgebrachte Windkaart van Nederland (januari 2017) is Geldermalsen ingedeeld in de gebieden met een gemiddelde windsnelheid van $\leq 7,0 \leq 7,5$ m/s op 100 meter hoogte. Alleen de landsdelen nabij de Noordzeekust en de Waddenzee kennen hogere windsnelheden. De Avri-locatie kan aldus niet worden aangemerkt als een ongunstige locatie voor windenergie.

Wat betreft het feit dat het jaar 2016 geen goed windjaar was het volgende. De investeringsbeslissing wordt mede ingegeven door nauwkeurige berekeningen van het verwachte *langjarig gemiddelde windaanbod*. Hieruit blijkt dat een rendabele exploitatie mogelijk is. De subsidieregeling (SDE+) biedt daarnaast de mogelijkheid om lagere

productie in een gegeven jaar (deels) te compenseren met productie uit windrijkere jaren. Op deze manier wordt het risico verlaagd.

6. Opslag van windenergie

De situatie dat er een overaanbod van windenergie is doet zich in Nederland nog lang niet voor. De verwachte energieopbrengst van de drie windturbines van Windpark Avri is ook dusdanig dat een “piek output” ook hier niet in de rede ligt.

7. Windenergie en global warming

De stelling dat windenergie een bijdrage levert aan de stijging van temperaturen op aarde, is niet eenduidig op basis van enkele onderzoeksrapporten te trekken. Allereerst moet worden opgemerkt dat windenergie juist zorgt voor een afname van de CO₂ uitstoot op aarde. Dit omdat windenergie het gebruik van fossiele brandstoffen beperkt. En het is juist het gebruik van fossiele brandstoffen, en bijhorende CO₂-emissie, dat een bijdrage levert aan het opwarmen van de aarde.

Dat grootschalige windparken (verwezen wordt onder meer naar een onderzoek dat is gedaan in de staat Texas in de Verenigde Staten met een extreem hoge dichtheid aan windturbines) mogelijk leiden tot een plaatselijke (lichte) stijging van de temperaturen zegt uiteindelijk weinig of niets over het windpark Avri. Het is allereerst maar de vraag of de geconstateerde temperatuurstijging een causaal verband heeft met de aanwezigheid van de windturbines. Los van het wetenschappelijk gehalte van het onderzoek gaat het bij windpark Avri helemaal niet om een grootschalig windpark. Het gaat hier om een klein windpark van slechts drie windturbines in een gebied met een ander klimaat dan in Texas. Bij vergelijkbare parken in Nederland is geen melding bekend van een stijging van de gemiddelde temperaturen.

8. Aantasting landschap Geldermalsen

Voor het realiseren van het windpark Avri en het windpark Deil is een Landschapsvisie opgesteld (bijlage 1 bij de toelichting op het bestemmingsplan). Hierin wordt uitgegaan van de koppeling van windparken aan de energiecorridor; de A15. Om windparken zoveel mogelijk te laten passen in het landschap dient bij voorkeur aangesloten te worden bij bestaande (hoofd)infrastructuur, bedrijventerreinen en intensieve landbouwgebieden. Ook buiten de gemeentegrenzen staan langs de A15 windturbines (o.a. Echteld en Ressen). In paragraaf 4.2 van de toelichting wordt nader ingegaan op de inpassing van het windpark.

Het is niet mogelijk om windturbines, gelet op de grootte van de objecten, onzichtbaar te maken voor de omgeving. Dat is ook geen beleidsmatige doelstelling. Niet gesteld kan echter worden dat omwonenden onevenredig zware visuele hinder zullen gaan ondervinden door de aanleg van windpark Avri. De mate van zicht op de windturbines is uiteindelijk afhankelijk van de locatie van de waarnemer (o.a. afstand en oriëntatierichting ten opzichte van het windpark) en de aanwezigheid van zicht belemmerende objecten (bebouwing en beplanting). Er bestaat in Nederland in zijn algemeenheid bovendien geen recht op een onaangetast uitzicht. Gezien de dynamiek in een welvarend en dicht bevolkt land zullen er altijd nieuwe elementen aan het landschap worden toegevoegd. In dit geval gaat het om eigentijdse voorzieningen voor de productie van duurzame energie. Het windpark wordt daarbij zo logisch mogelijk in het landschap geplaatst. De lijnopstelling sluit aan bij de ter plaatse aanwezige infrastructurele lijnen (A15, Betuwelijn). Het windpark wordt gesitueerd op/naast een landschapsvreemde vuilstortplaats dat weer onderdeel uitmaakt van een groter bedrijfsterrein (Hondsgemet). Samen met het op de stortheuvel aan te leggen zonnepark ontstaat er een duurzaamheidspark.

Het windpark is verder gesitueerd buiten de meest waardevolle delen van het Linge-Betuwelandschap. Zoals gesteld is aansluiting gezocht bij een al landschappelijk verstoord gebied (een bedrijfsterrein). Vanuit de ruimere omgeving gezien zullen de windturbines ervaren worden als een hedendaagse toevoeging aan de horizon van het landschap. De afstand tot de rand van het genoemde natuurgebied De Steendert in de gemeente Neerijnen (onderdeel van het stiltegebied Kil van Hurwenen) bedraagt ongeveer 1,5 km. Op deze afstand is het gecumuleerde geluidseffect van de aanleg van windpark Avri in vergelijking met de al aanwezige geluidniveaus door de Betuweroute en de A15 nihil (zie ook afbeelding 3 van het akoestisch onderzoek windpark Avri).

De in de toelichting van het bestemmingsplan "Buitengebied" (2006) opgenomen verwijzing naar het toenmalig actuele Gelders Milieu Plan-3 is voor dit project niet meer relevant. Deze provinciale beleidsnota is later opgegaan in de Omgevingsvisie Gelderland (2014). Voor het thema windenergie is daarop later nog een uitwerkingsplan opgesteld. Daarin is het terrein van de Avri als locatie voor windenergie opgenomen.

De aanwezigheid van een gedragscode zoals opgesteld in de gemeente Wychen is geen noodzakelijke voorwaarde om initiatieven op het terrein van windenergie op een zorgvuldige wijze te kunnen behandelen. Daarbij worden de belangen van omwonenden en ingebrachte reacties uit de omgeving evenwichtig meegenomen. Over het bereiken van draagvlak en de rol die daarbij is weggelegd voor de initiatiefnemers wordt verder ingegaan bij antwoord 5 van zienswijze 3.

De door de reclamant opgesomde activiteiten op het terrein van de Avri én de aanwezigheid van de A15 en Betuwelijn zijn bij de gemeente bekend. Dat door onder meer genoemde ontwikkelingen het direct betrokken gebied de afgelopen 25 jaar drukker en minder landelijk is geworden is een feit. Niet gesteld kan echter worden dat er nu sprake is van milieu-hygiënisch onverantwoorde situatie. De drie windturbines zullen, gelet op de beschreven milieueffecten, die situatie niet wezenlijk veranderen.

9. Omgevingsvergunning

Ten aanzien van de stelling dat de omgevingsvergunning alleen kan worden afgegeven voor een concreet bouwplan het volgende. In de toelichting bij de aanvraag zit een omschrijving van de bandbreedte met betrekking tot de afmetingen van de windturbines, waaronder de ashoogte, rotordiameter en de tiphoogte. Deze afmetingen passen binnen de in het bestemmingsplan vastgelegde waarden. In de aanvraag wordt verder gewerkt met referentieturbines om verschillende milieueffecten door te rekenen. Daarbij wordt steeds uitgegaan van een worst-case benadering. De uitkomsten hiervan zijn meegenomen bij het toetsen aan de normen uit het Activiteitenbesluit. Uitkomst daarvan is dat ongeacht de definitieve keuze van de windturbine binnen de wettelijke normen gebleven kan worden. Aanvullend zijn in de omgevingsvergunning voor het aspect "geluidhinder" op de meest nabijgelegen woningen maatwerkvoorschriften opgenomen. Hierdoor wordt voorkomen dat de volgens de wetgeving maximaal beschikbare geluidsruimte wordt ingevuld. Zo is de L_{den} op de dichtstbijzijnde woning op maximaal 46 dB vastgelegd (wettelijk 47 dB) en de L_{night} op 40 dB (wettelijk 41 dB). Bij verder weg gelegen woningen liggen de in de omgevingsvergunning vastgelegde normen (deels) lager.

De initiatiefnemer zal – zodra bekend is welk type windturbine wordt geplaatst - op grond van het aan de omgevingsvergunning verbonden voorschrift 3.2 moeten aantonen dat met dat type turbine kan worden voldaan aan de eisen van het Activiteitenbesluit, danwel de voorschriften verbonden aan de omgevingsvergunning (indien die strenger zijn).

10. Alternatieven

Alle vormen van duurzame energie zijn nodig om de Europese en Nationale doelstellingen van 14% duurzame energie in 2020 en 16% per 2023 te behalen. Het Nationaal Energieakkoord noemt niet uitputtend: wind op land, wind op zee, bio-energie en zonne-energie. De megawatts van de Gelderse taakstelling aan wind op land zijn niet inwisselbaar voor andere vormen van alternatieve energie. Voor deze andere alternatieve energievormen bestaan zelfstandige afspraken die naast de afspraak over wind op land behaald moeten worden, zoals de afspraak over wind op zee.

De door TWG genoemde alternatieven; energie uit de Nederlandse rivieren en Thoriumcentrales zijn bovendien op dit moment onvoldoende operationeel om een belangrijke factor te vormen bij de opwekking van duurzame energie.

Wat betreft het aspect zonne-energie kan worden vermeld dat hiervoor in de gemeente Geldermalsen ruim aandacht is. Zo zal op de stortheuvel van de Avri een zonnepark ontstaan. Daarnaast zijn er plannen voor een zonnepark in de oksel van een afrit van de A15. En verder zijn er allerlei (particuliere) initiatieven voor het plaatsen van zonnepanelen op daken van woningen en bedrijfsgebouwen.

11. Bijdrage gemeente aan taakstelling duurzame windenergie

Op grond van de Europese richtlijn hernieuwbare energie (Richtlijn 2009/28/EG) is de EU-doelstelling voor duurzame energie voor Nederland bepaald op 14% van het totale energiegebruik in 2020. In IPO-verband (IPO= Interprovinciaal Overleg) is met het Rijk afgesproken om in 2020, 6000 MW aan windenergie op land te realiseren. Iedere provincie neemt een deel voor haar rekening. Voor Gelderland is dat deel 230,5 MW. Daarbij neemt niet elke provincie een gelijk deel voor zijn rekening. De windrijke provincies (zoals Zeeland) hebben een hogere taakstelling dan minder windrijke provincies (zoals Gelderland). Deze afspraak is vastgelegd in het Energieakkoord en de Structuurvisie Wind op Land (SWOL). De aantallen megawatts zijn overigens niet uitwisselbaar tussen de verschillende provincies.

Bij de verdere invulling van de taakstelling voor windenergie voor de provincie Gelderland wordt niet uitgegaan van een evenredige verdeling (naar oppervlakte of inwonertal) over de Gelderse gemeenten. Gezocht wordt naar locaties die uit onder meer ruimtelijke en milieu-hygiënische overwegingen geschikt zijn voor de plaatsing van windturbines. Deze locaties zijn door provincie vastgelegd in de Windvisie Gelderland. De locaties Avri en Deil zijn in genoemde Windvisie opgenomen.

Per 1 januari 2017 is er in de provincie Gelderland 80,4 MW windenergie op land operationeel. Daarnaast was er op dat moment 2,5 MW in aanbouw. Er is per 1 januari 2017 voor circa 110,4 MW aan locaties in procedure. Dit houdt in dat er gewerkt wordt aan het wijzigen van een bestemmingsplan of beheersverordening, het opstellen van een inpassingsplan of dat de procedure rondom de vergunningverlening is gestart. Windpark Avri valt onder deze categorie en zal voor circa 10 MW bijdragen aan de provinciale taakstelling. Windparken Avri én Deil zijn allebei nodig om de provinciale taakstelling tijdig te kunnen realiseren. Beide windparken zijn ook nodig om het in december 2016 door de gemeenteraad vastgestelde doel, om in 2030 een energie neutrale gemeente te zijn, te kunnen halen.

Afsluitend wordt het standpunt van TWG niet gedeeld dat de plaatsing van drie windturbines op de Avri geen verstandige keus is. Het windpark is op de betreffende locatie uitvoerbaar en levert een bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen. Omgevings- en milieuaspecten zijn daarbij zorgvuldig onderzocht. Hierdoor kan

worden vastgesteld dat de locatie Avri geschikt is voor de realisatie van windenergie én dat er geen sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening.

Conclusie:

De zienswijze van Tegen Wind Geldermalsen geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 2: Blankertseweg, 4194 NL Meteren

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. Hiervoor wordt een drietal redenen aangevoerd.

1. Monumentale woning met beschermd dorpsaangezicht

Aangegeven wordt dat wordt gewoond in een monumentale boerderij met een beschermd dorpsaangezicht. Dit heeft tot extra investeringen geleid. Deze investeringen staan inmiddels niet meer in verhouding met alle omgevingsveranderingen die voor een forse waardedaling van de woning zorgen. Genoemd worden de Betuweroute, het bedrijventerrein, de mogelijke komst van een logistiek centrum, de plaatsing van een biogasinstallatie en het windpark. Verzocht wordt om te zoeken naar een alternatieve locatie voor de windmolens en de Blankertseweg en haar landelijke karakter te beschermen.

2. Waardevermindering woning

Gewezen wordt op de waardevermindering van de woning.

3. Gezondheidsrisico's

Gewezen wordt op meerdere gezondheidsrisico's door de komst van windmolens. Genoemd worden slagschaduwtrillingen en laag frequent geluid. De trillingsfrequenties van windmolens zijn compleet afwijkend en daardoor verstorend van die van mensen. Hierdoor worden mensen ontvankelijk voor ziektes en klachten.

Laag frequent geluid zou de oorzaak zijn van de ziekte van VAD (Vibro Acoustic Disease). Bij langdurige blootstelling aan laag frequent geluid kan vaatverdikking ontstaan in het weefsel rondom het hart en de bloedvaten, wat kan leiden tot hartfalen met dood als gevolg.

Laag frequent geluid zou ook de bron zijn van het "wind turbine syndrome". Dit zou de uitkomst zijn van een onderzoek uitgevoerd door N. Pierpont onder bewoners in een straal van 1.500 meter rondom windmolenparken. Diverse symptomen worden opgesomd zoals: hoofdpijn, duizeligheid, depressie, stress, neusbloedingen etc. Deze symptomen zouden weg gaan als de bewoners langere tijd wegbleven uit de invloedsfeer van windmolens.

4. Overige

Afgesloten wordt met de oproep aan het bestuur om te komen tot plannen waar een ieder achter kan staan en niet een door geld gedreven besluit maar een daadwerkelijk win-win situatie.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Monumentale woning met beschermd dorpsaangezicht

De woning van deze reclamant ligt op ongeveer 1 km ten westen van windturbine 1. Tussen de woning en het windpark ligt onder meer het talud van het viaduct van de Blankertseweg/Randweg over de A15. Ten oosten van dit talud ligt vervolgens het bedrijventerrein Hondsgemet. Visueel lijkt het windpark vanaf de Blankertseweg onderdeel uit te maken van dit bedrijventerrein. Niet wordt ingezien dat de aanleg van windpark Avri in strijd zou

zijn met de monumentale status (gemeentelijk monument) van het pand. Van een beschermd dorpsgezicht is overigens geen sprake.

Voor het zoeken naar een alternatieve locatie voor het windpark is gelet op bovenstaande geen aanleiding.

2. Waardevermindering woning

Voor het aspect waardevermindering wordt verwezen naar het antwoord bij punt 4 van zienswijze 1.

3. Gezondheidsrisico's

In de zienswijze wordt uitgebreid ingegaan op de mogelijke gevolgen van blootstelling aan trillingen en laagfrequent geluid. Hierover kan het volgende worden opgemerkt.

In de geluidsnormen van het Activiteitenbesluit zijn piekgeluiden en laagfrequent geluid verdisconteerd. Het verdisconteren van soorten geluiden in de norm wil zeggen dat op de gevel van de woning piekgeluiden, of hoge en lage tonen en laagfrequent geluid, hoorbaar mogen zijn tot 47 dB Lden, respectievelijk 41 dB Lnight. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft in haar brief aan de Tweede kamer van 31 maart 2014 bevestigd dat laagfrequent geluid is verdisconteerd in de geluidsnormen van het Activiteitenbesluit (Kamerstukken II 2013/14, 33 612, nr. 22). De Afdeling bestuursrechtspraak heeft bij uitspraak van 27 mei 2015 bevestigd dat de wetenschappelijke studies die worden vermeld in de brief van de staatssecretaris van 31 maart 2014 bij de besluitvorming mogen worden betrokken (ECLI:NL:RVS:2015:1621, r.o. 20). Het gaat daarbij onder meer om een onderzoek van het RIVM.

Uit het onderzoek van de RIVM, dat mede ten grondslag heeft gelegen aan de brief van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu van 31 maart 2014, blijkt dat laagfrequent geluid samen met hoge frequenties wordt gehoord en niet los daarvan. Daardoor zullen de effecten van laagfrequent geluid op mensen niet anders zijn dan geluid met hoge frequenties wat betreft hinder, slaapverstoring, moeheid en concentratieproblemen. Een verband tussen laagfrequent geluid en klinische ziekten is niet aangetoond.

Ondanks het feit Nederland dus geen formele normstelling en beoordelingsmethodiek kent ten aanzien van laagfrequent geluid vanwege windturbines, is in het akoestisch onderzoek (bijlage 3 van het bestemmingsplan) ten overvloede gekeken naar het laagfrequente geluid. Daarbij is gebruik gemaakt van de beproefde Deense normstelling en methodiek. Met de realisatie van het windpark wordt ten aanzien van laagfrequent geluid een hoogste niveau van 17,6 dB(A) op een woning gehaald. De Deense norm van 20 dB(A) wordt hiermee niet overschreden.

4. Overige

De suggestie dat dit project door geld wordt gedreven wordt niet gedeeld. Het project draagt bij aan een maatschappelijk doel, namelijk het vergroten van het aandeel duurzame energie.

Voor zover de opmerking om te komen met "plannen waar een ieder achter staat" verwijst naar het wel of niet aanwezig zijn van draagvlak voor windpark Avri wordt verwezen naar het antwoord 5 bij zienswijze 3.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 3: Bommelweg, 4194 NM Meteren

Inhoud zienswijze:

Verzocht wordt om niet in te stemmen met het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. Een beeld wordt geschetst van de veranderingen sinds aankoop van de woning in 1975. Toen was nog sprake van een stiltegebied. Nadien is de situatie verslechterd. Genoemd worden de Betuwelijn, toegenomen geluidsoverlast door de A15 en het tweewekelijkse geronk van crossmotoren vanaf het motorcrossterrein.
2. Door aanleg windpark komt daarbij meer geluidsoverlast, mastverlichting en voor sommigen slagschaduw.
3. Strop voor de gemeente door mindere kavelverkoop op de Plantage.
4. Schade aan de natuur.
5. Geen draagvlak.
6. Overschrijden van OESO richtlijnen, rechten van de mens.
7. Gebrek aan wind en daardoor lagere energieopbrengst.
8. AVRI is vergaarbak van overlast: puinbreken (geluid), groen malen en mogelijk biogasvoorziening.
9. Risico's van de molens t.o.v. motorcrossbaan, hogedrukgasleiding en Betuweroute (vervoer gevaarlijke stoffen).
10. Waardevermindering van de woning.
11. De woonomgeving wordt het afvalputje van Geldermalsen. De belangen van de bewoners moeten worden behartigd.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. De door de reclamant opgesomde activiteiten en veranderingen in de omgeving zijn bij de gemeente bekend. Dat door onder meer genoemde ontwikkelingen het direct betrokken gebied de afgelopen 25 jaar drukker en minder landelijk is geworden is een feit. Niet gesteld kan echter worden dat er nu sprake is van milieuhygiënisch onverantwoorde situatie. De drie windturbines zullen, gelet op de beschreven milieueffecten, die situatie niet wezenlijk veranderen.

2. De milieueffecten geluid en slagschaduw zijn uitgebreid onderzocht. Voor geluid wordt verwezen naar bijlage 3 van de toelichting van het bestemmingsplan. In bijlage 11 van de toelichting wordt het aspect slagschaduw verder uitgewerkt. In aanvulling op deze onderzoeken kan nog het volgende worden vermeld.

1. Geluid

Een windturbine of een combinatie van windturbines moet voldoen aan de norm van ten hoogste 47 dB Lden en aan de norm van ten hoogste 41 dB Lnight op de gevel van gevoelige gebouwen en bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein (artikel 3.14a, lid 1, Activiteitenbesluit). Deze Nederlandse norm is niet duidelijk afwijkend van normen in andere Europese landen en komt vrijwel overeen met de aanbevelingen van de WHO voor beperkingen van het geluidsniveau in de nacht. De geluidsnorm is strenger dan de geluidsnorm voor verkeer of industrie en wijkt niet veel af van de normen voor stiltegebieden (Kamerstukken II 2014/15, 33 612, nr. 50, p. 1-2).

De geluidsbelasting ter plaatse van de gevel van gevoelige gebouwen is in de tabel 5.1 van de toelichting op het bestemmingsplan weergegeven. Hieruit blijkt dat bij alle geluidsgevoelige objecten (woningen van derden) wordt voldaan aan de 41 dB Lnight en de 47 dB Lden norm. Daarmee is de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan op het onderdeel “geluid” aangetoond.

Aanvullend kan worden opgemerkt dat ter behoud van een goed woon- en leefmilieu besloten is om in de omgevingsvergunning op het onderdeel geluid een maatwerkvoorschrift (voorschrift 3.1) op te nemen. Hierdoor is voor een vijftal (meest nabij gelegen) woningen vastgelegd dat het windpark rekening moet houden met lagere geluidsnormen dan de wettelijk maximaal toegestane normen voor de Lnight en de Lden.

2. Slagschaduw

Op grond van artikel 3.12, eerste lid, van de Activiteitenregeling moet een windturbine ter voorkoming of beperking van slagschaduw en lichtschittering voorzien zijn van een automatische stilstandvoorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten. Deze regel geldt alleen als de afstand tussen de windturbine en de gevoelige objecten minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw op kan treden. Met de stilstandvoorziening kan de rotor, wanneer er slagschaduw op de woning van derden kan optreden, tijdelijk worden stilgezet om slagschaduw te voorkomen. In de windturbinebesturing wordt hiervoor een kalender van dagen en tijden geprogrammeerd waarin de rotor wordt gestopt als de zonnenschijnsensor aangeeft dat de zon schijnt en op een dergelijke positie ten opzicht van de turbine staat dat slagschaduw op een gevoelig object kan optreden.

Voor de gevoelige objecten is een onderzoek uitgevoerd (bijlage 11 bij de toelichting op het bestemmingsplan). Hieruit blijkt dat zonder maatregelen bij 7 woningen van derden in de omgeving van het windpark schaduweffecten optreden waarbij gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar meer dan 20 minuten per dag slagschaduw optreedt. Het gaat daarbij om een woning aan de Meersteeg, een cluster van 5 woningen aan het eind van de Tielerweg en een woning aan de Lingedijk te Wadenhoijen (zie hiervoor ook afbeelding 5.3 van de toelichting van het bestemmingsplan).

Deze woningen staan op een afstand van minder dan twaalf maal de rotordiameter zoals maximaal is toegestaan volgens het bestemmingsplan ($12 \times 131 = 1572$ meter). Ten behoeve van deze woningen moet conform artikel 3.12, eerste lid, Activiteitenregeling een stilstandvoorziening worden toegepast. De aanwezigheid van een stilstandvoorziening is ten overvloede ook vastgelegd in de regels van het

bestemmingsplan (artikel 3.3.3: voorwaarden). Het windpark zal aldus voldoen aan de wettelijke normen ten aanzien van slagschaduw. Met een stilstandsvoorziening wordt ter plaatse van alle woningen in het gebied zeker voldaan aan de norm van 5:40 uur per jaar. De woning van deze reclamant ligt overigens buiten de 5:40 contourlijn. Zie in aanvulling hierop ook antwoord 13 bij zienswijze 4.

Ter aanvulling op bovenstaande is het volgende nog vermeldenswaardig. Bij het bepalen van de slagschaduw is uitgegaan van de gemiddelde weersomstandigheden zoals door het KNMI is bepaald. Daarnaast is uitgegaan van het worst-casescenario dat de windturbines altijd haaks op de zon staan en daardoor maximale schaduw geven. In de praktijk zullen de windturbines niet altijd haaks op de zon staan. Tevens is geen rekening gehouden met opgaande beplanting en blinde gevels (gevels zonder raam). Het slagschaduwonderzoek geeft hierdoor deels een te negatief beeld. In de praktijk zullen de bewoners in hun woningen daarom eerder minder slagschaduwmomenten ervaren dan het onderzoek aangeeft.

3. Mastverlichting

Afdeling 2.1 van het Activiteitenbesluit is van toepassing op het in werking hebben van windturbines. Op grond van artikel 2.1, tweede lid, onder h, Activiteitenbesluit valt onder de zorgplicht met betrekking tot lichthinder het voorkomen, dan wel voor zover dat niet mogelijk is, het tot een aanvaardbaar niveau beperken van hinderlijke lichtverschijnselen voor omwonenden. Een minimale obstakelverlichting is overigens bij windpark Avri nodig in verband met de luchtvaartveiligheid.

Gelet op het feit dat de verlichting primair is gericht op het luchtruim zal van onaanvaardbare lichthinder voor omwonenden of van aanzienlijke visuele effecten geen sprake zijn.

Om lichthinder te voorkomen zal, mede naar aanleiding van deze zienswijze, op grond van de zorgplicht van het Activiteitenbesluit een extra maatwerkvoorschrift aan de omgevingsvergunning worden toegevoegd waarin een verlichtingsplan verplicht wordt gesteld. Dit plan moet minimaal 6 weken voor het bouwen van windturbines klaar liggen. Het uitgangspunt dat aan het verlichtingsplan ten grondslag ligt, is dat niet meer verlichting wordt toegepast dan noodzakelijk is voor de luchtvaartveiligheid. Het verlichtingsplan zal door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) worden gekeurd.

3. Woonwijk De Plantage is op een aanzienlijke afstand van windpark Avri gesitueerd. De huidige ontwikkelingsfase ligt bijvoorbeeld op meer dan 1,5 kilometer van het windpark. Dat de realisatie van het windpark de verkoop van kavels negatief zou beïnvloeden is geen beeld dat door de gemeente wordt ervaren.
4. In het kader van het bestemmingsplan is een drietal onderzoeken uitgevoerd ten aanzien van natuur, te weten: een natuurtoets in het kader van de (oude) Natuurbeschermingswet (bijlage 8 bij de toelichting op het bestemmingsplan), een natuurtoets in het kader van de (oude) Flora- en faunawet (bijlage 9 bij de toelichting op het bestemmingsplan) en een nader vleermuisonderzoek (bijlage 10 bij de toelichting op het bestemmingsplan). Hiermee is het effect op flora en fauna in en in de omgeving van het plangebied voldoende in beeld gebracht. Bij het uitvoeren van de natuurtoets in het kader van de (oude) Flora- en faunawet is onderzoek gedaan in het plangebied en de directe omgeving. Gekeken is welke soorten voorkomen en/of gebruik maken (verblijven, passeren, foerageren, nestelen e.d.) van het plangebied. In de onderzoeken zijn alle relevante soorten onderzocht.

Uit de onderzoeken is gebleken dat aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten niet wordt voorzien. Wel wordt voorzien in meer dan incidentele sterfte van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis. Hiervoor is inmiddels een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, die per 1 januari 2017 onder meer de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet vervangt, bij de provincie aangevraagd.

5. De gemeente Geldermalsen vindt het belangrijk dat er ruimte komt voor de opwekking van duurzame energie. Nog onlangs (december 2016) heeft de gemeenteraad met de duurzaamheidsvisie vastgelegd energieneutraal te willen zijn in het jaar 2030. Dat is een enorme opgave waarbij de opwekking van windenergie een onmisbare factor is. Dat aan die keuze ruimtelijke en milieu-hygiënische gevolgen verbonden zijn is het gemeentebestuur zich bewust. Dat die veranderingen niet door iedereen worden gewaardeerd is ook bekend, zeker als het om de aanleg van windparken gaat. Nog voor de raadsbehandeling van dit bestemmingsplan is op 10 mei 2017 een beeldvormende raadsvergadering gehouden. Daarbij is op verzoek van Tegen Wind Geldermalsen (zie zienswijze 1) onder meer gekeken naar de documentaire Onderstroom. Vervolgens is aan de hand van stellingen verder ingegaan op allerlei aspecten rondom windenergie. Daarbij kwamen de tegengeluiden uitgebreid aan bod. Dit laat echter onverlet dat het uiteindelijk de verantwoordelijkheid is van het gemeentebestuur om, rekening houdende met alle belangen, een besluit te nemen. Kaderstellend daarbij is onder meer de Nederlandse wetgeving voor zover relevant voor dit initiatief. Verder gaat het om de vraag of er nog sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Uit onderzoeken is gebleken dat de inpassing van een windpark op het terrein van de Avri verantwoord is. Er is geen sprake van overtreding van wettelijke milieunormen en verder zijn de ruimtelijke gevolgen ook overzienbaar. Gelet op het maatschappelijk belang van een toename aan duurzame energie vindt het gemeentebestuur van Geldermalsen het verantwoord om medewerking te verlenen aan de realisatie van windpark Avri. Daarbij zich wel bewust van het feit dat niet iedereen deze keuze zal waarderen.

Het (mogelijk) ontbreken van draagvlak staat de juridische houdbaarheid van het bestemmingsplan en de overige (uitvoerings-) besluiten niet in de weg. Draagvlak is immers geen ruimtelijk relevant belang. Hoewel het aspect draagvlak geen criterium vormt voor de juridische houdbaarheid van dit bestemmingsplan hecht het gemeentebestuur van Geldermalsen wel aan het belang om draagvlak te creëren bij omwonenden. In de gemeentelijke Windvisie wordt hier ook aandacht voor gevraagd. Het bieden van mogelijkheden tot participatie in het project en het instellen van een gebiedsfonds worden in dit verband concreet genoemd.

De aanvankelijke initiatiefnemers van windpark Avri hebben allereerst de lokale betrokkenheid vergroot door een substantieel deel van beide windprojecten in handen te geven van de Burgerwindcoöperatie Geldermalsen-Neerijnen B.A. Vervolgens heeft de Burgerwindcoöperatie, onder de projectnaam Betuwewind, o.a. de volgende activiteiten ondernomen om het draagvlak voor windpark Avri te vergroten:

- Bijeenkomst op 25 november 2014 bij de Veiling van Fruitmasters: eerste peiling onder de bevolking over nut, noodzaak en participatiemogelijkheden windenergie.
- Bijeenkomsten 9 maart, 16 maart, 24 maart en 26 maart 2015 bij Den Tol/3Zussen (Meteren), Avri (Geldermalsen), De Koelert (Waardenburg) en Klokhuis (Beesd): presentatie landschapsvisie en mogelijkheid mee te denken.
- Najaar 2015: Expeditie windkracht: cursus van 4 bijeenkomsten en excursie naar een windmolen.
- 5 en 11 november 2015: inloopavond specifiek voor plan Avri; voortgang van de plannen, uitkomsten eerste onderzoeken, indiening principeverzoek.

- 18 mei 2016: Inloopavond gemeentehuis; aanwezigheid bij presentatie voorontwerp bestemmingsplan.
- 1 mei 2017: Informatieavond oprichting omgevingsfonds.

Daarnaast is er 2-3 keer per jaar een algemene ledenvergadering van de coöperatie. De coöperatie heeft nu 100 leden, waaronder bewoners uit de directe omgeving van de windparken. De verwachting is dat het ledenaantal gaat groeien naar 2000 als er feitelijk geïnvesteerd kan worden.

Publicaties (ook digitaal): www.betuwewind.nl met uitgebreide 'vraag en antwoord' met feitelijke informatie over windenergie, Betuwewind folder, posters voor huiskamerbijeenkomsten, persberichten en artikelen in regionale media. Participatieplan als onderdeel van anterieure overeenkomst: uitgebreide mogelijkheid voor burgers om mee te praten en mee te investeren in de parken. Financiële tegemoetkoming voor direct omwonenden en vorming van een Omgevingsfonds.

Toelichting op participatieplan Windparken Avri en Deil

Door de initiatiefnemers van de Windparken Avri en Deil is een overkoepelend participatieplan ingediend.

In plan wordt onder meer ingegaan op de mogelijkheden om financieel te investeren in het project. Dit kan door middel van het verstrekken van leningen aan de Burgerwindcoöperatie Geldermalsen-Neerijnen. Dat kan al in de huidige ontwikkelfase, maar kan ook later in de productiefase.

Daarnaast wordt een Omgevingsfonds opgericht waarin vanuit de opbrengsten van de windparken Deil en Avri gelden worden gestort. De hoogte van dat bedrag is vastgelegd in de anterieure overeenkomsten. Het bedrag komt overeen met de huidige bovengrens van de NWEA-gedragscode namelijk € 0,50/MWh. De Nederlandse Wind Energie Associatie heeft hiervoor een convenant afgesloten met onder meer de volgende partijen: Greenpeace, Milieudefensie, Natuur & Milieu en de Natuur- en Milieufederaties.

Een deel van het fonds wordt ingezet om aan de direct omwonenden gedurende de exploitatiefase van het windpark per jaar een vast bedrag over te maken. De hoogte van dat bedrag is afhankelijk van de afstand tot het windpark. Bewoners tot 800 meter van de molens krijgen jaarlijks (gratis stroom ter waarde van) € 300, bewoners tussen 800-1.000 meter € 200, en bewoners tussen 1.000-1.200 meter jaarlijks € 100.

Het gaat daarbij overigens nadrukkelijk niet om een poging tot afkoop van eventueel ervaren hinder door de omwonenden. Het is een bovenwettelijke (extra) regeling voor de omgeving. Het is een gebaar van de initiatiefnemers om aan te geven dat zij oog hebben voor mogelijke weerstand bij omwonenden. Dit ondanks het feit dat bij de uitwerking van het plan zorgvuldig rekening is gehouden met de belangen van de omwonenden én het project wordt uitgevoerd binnen de in Nederland van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Het overige deel van het fonds zal worden gebruikt voor het financieel ondersteunen van projecten in de bredere omgeving van de windparken. Hiervoor wordt een stichting in het leven geroep met een bestuur waarin onder meer een afvaardiging van de omwonenden plaats kan nemen. Projecten kunnen door omwonenden worden ingediend.

Afsluitend is de gemeente van oordeel dat met de hiervoor genoemde inspanningen van initiatiefnemers wordt voldaan aan de participatiemogelijkheden zoals vermeld in de gemeentelijke Windvisie. Genoemde participatiemogelijkheden moeten overigens duidelijk worden onderscheiden van de verschillende vormen

van nadeelcompensatie, waaronder planschade, die ook aan de orde kunnen zijn in sommige individuele gevallen.

6. De genoemde OESO-richtlijnen zijn in eerste instantie vooral gericht op bedrijven die internationaal zaken doen (zie ook: www.oesorichtlijnen.nl). De richtlijnen maken duidelijk wat de Nederlandse Overheid (en 45 andere landen) van bedrijven verwacht bij het internationaal zakendoen op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ze bieden handvatten voor bedrijven hoe met kwesties om te gaan zoals mensenrechten, kinderarbeid of milieu.

De richtlijnen hebben dus nadrukkelijk geen rechtstreekse bindende werking op het handelen van de lokale overheid op bijvoorbeeld het terrein van de ruimtelijke ordening zoals het geval bij dit bestemmingsplan. Los van de vraag of de OESO-richtlijnen bij dit nationale initiatief wel van toepassing zijn, wordt ook niet duidelijk gemaakt door de reclamant op welke wijze de richtlijn wordt overschreden. Dit laatste kan ook worden gezegd van de stelling van deze reclamant dat: in strijd met de rechten van de mens wordt gehandeld. De initiatiefnemers opereren immers binnen de Nederlandse wetgeving. Onderzoeksrapporten op het vlak van milieueffecten zijn openbaar toegankelijk. Verder zijn de initiatiefnemers naar de directe omgeving transparant en pogen ze met concrete maatregelen het draagvlak te vergroten (zie ook antwoord bij punt 5 van deze zienswijze).

7. Verwezen wordt naar het antwoord onder punt 5 bij zienswijze 1.
8. Het Avri-terrein is niet aan te merken als een vergaarbak van overlast. Het terrein is zich van een stortlocatie oude stijl aan het transformeren naar een grondstoffenpark. Daarbij zijn recycling van grondstoffen, en het opwekken van duurzame energie belangrijke pijlers. Naast de beoogde realisatie van het windpark zal binnenkort bijvoorbeeld gestart worden met het aanleggen van een zonnepark op de voormalige stortheuvel. Ook verwerking van (groen)afval vindt op het terrein plaats.

Mochten de bestaande activiteiten (incidenteel) tot overlast leiden dan kan hiervoor bij de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) aan de bel worden getrokken. De betrokken bedrijven worden namelijk geacht binnen de voorgeschreven normen te werken. Als daar aanleiding toe is kan de gemeente dan ook via genoemde ODR tot handhaving overgaan.

Er is door een derde partij interesse getoond om een mestvergistingsinstallatie te realiseren op een nog braak liggend deel van het terrein van de Avri. In eerste instantie zal hiervoor de provincie het bevoegd gezag zijn. De gemeenteraad zal, als de plannen worden doorgezet, daarbij op enig moment in beeld komen voor de afgifte van een zgn. "verklaring van geen bedenking". Die situatie doet zich nu nog niet voor. Mocht het zover wel komen dat zal de gemeente bij haar afwegingen de belangen van de omwonenden nauwlettend meewegen.

9. In bijlage 6 van de toelichting van het bestemmingsplan wordt ingegaan op het aspect externe veiligheid. Specifiek voor de aanwezigheid van de aardgastransportleiding is bijlage 7 van de toelichting van het bestemmingsplan van belang.

De conclusie is dat voldaan wordt aan alle relevante veiligheidsnormen. Om de risicocontour van de westelijke turbine zo klein mogelijk te houden (onder meer in verband met aanwezigheid terrein van de Motorcrossvereniging en nog uit te geven bedrijfskavels op Hondsgemet-Zuid) is in het bestemmingsplan een specifieke gebruiksregel (artikel 3.3.1 onder c.) opgenomen.

10. Voor het aspect waardevermindering wordt verwezen naar het antwoord 4 bij zienswijze 1.
11. Het beeld dat de woonomgeving (in dit geval de Bommelweg) een afvalpuntje van Geldermalsen wordt komt niet overeen met de werkelijkheid. Weliswaar zijn in de vorm van het bedrijfsterreinen Hondsgemet en Avri stedelijke functies in het gebied aanwezig maar dit maakt het geheel geen afvalputje. Bij de inpassing van deze functies is/wordt altijd zorgvuldig gekeken naar de ruimtelijke en milieu hygiënische effecten voor de omgeving. Dit is ook het geval bij de inpassing van windpark Avri dat toegevoegd wordt aan een bestaand bedrijfsterrein. Ook in andere delen van Geldermalsen vinden overigens ontwikkelingen plaats.

Conclusie:

De zienswijze van deze reclamant geeft aanleiding om in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift op te nemen op het aspect mastverlichting.

Zienswijze 4 Bommelweg, 4014 PV Wadenrijen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. De noodzaak van het windpark wordt bestreden. Als de door het Rijk opgelegde duurzaamheidsdoelstelling wordt omgerekend naar het aantal inwoners dan zou deze gemeente slechts met 1,3 windmolens belast mogen worden. De windparken Deil en Avri bij elkaar gaan uit van 14 windmolens.
2. Zorgen worden gemaakt voor de gezondheid als gevolg van slagschaduw en geluidhinder. Gewezen wordt op strengere normen in Duitsland.
3. Gesteld wordt dat een Milieueffectrapport (MER) had moeten worden opgesteld met daarin de vraag of strengere normen hadden moeten worden toegepast.
4. Het aspect laagfrequent geluid had afzonderlijk moeten worden beoordeeld o.a. naar gezondheidseffecten.
5. Er moet sprake zijn van een stilstandverplichting waardoor er geen slagschaduw hoeft te worden getolereerd door de omwonenden.
6. De gebruikte geluidsnormen zijn niet rechtsgeldig omdat de BARIM vanwege strijdigheid met EU-recht niet rechtsgeldig tot stand is gekomen.
7. Verwezen wordt naar de eerder ingediende reactie op windparken Avri en Deil waarin wordt ingegaan op waardedaling woningen, gezondheidsklachten, hinder van geluid en slagschaduw.
8. Door de verwachte waardedaling van het onroerend goed zal er een forse schadeclaim bij de gemeente worden neergelegd.

Op 5 mei 2017 is een aanvulling op bovenstaande zienswijze ingediend. In deze aanvulling zitten de volgende punten:

9. Verwezen wordt naar een artikel "Windmolen kan wél slecht zin voor gezondheid" in het dagblad Trouw van 31-10-2012 waarin wordt ingegaan op een onderzoek van de RIVM. In dit onderzoek wordt onder meer aangegeven dat het aantal gehinderden vanwege geluid stijgt tussen de 45-50 Lden. Ook wordt verwezen naar de bevindingen bij het windpark in Houten. Door een MER op te stellen zou dit diepgaand worden onderzocht.
10. Afgevraagd wordt wat het windpark doet met de buizerd, kerkuil en steenuil die zich op het perceel van de reclamant bevinden.
11. Verwezen wordt naar een uitspraak van het Europees Hof van Justitie (zaaknummer C-290-15).
12. Het ontwerpplan en bijhorende documenten zijn in strijd met het Verdrag van Aarhus tot stand gekomen.

13. Er is sprake van een foutieve instelling van het rekenprogramma bij het slagschaduwonderzoek. Uitgegaan had moeten worden van een hellingshoek van de zon van 0 graden en hoger in plaats van de ingestelde 5 graden en hoger. Dit is van belang van bewoners die ten zuiden, oosten en zuidoosten van het windpark slagschaduw zullen ervaren. Pas echt na volledige zonsondergang zal er geen slagschaduw meer zijn. Ook zou alleen gerekend zijn met de ashoogte van de turbine, terwijl de wieken de bewegende slagschaduwen veroorzaken en de maximale hoogte van de windturbine bepalen.
14. Afgevraagd wordt hoe de maatwerkvoorschriften worden gehandhaafd. Moeten de exploitanten een logboek bijhouden of wordt om de zoveel weken een meting verricht op de gevel?
15. Voor een goede landschappelijke inpassing van het windpark zouden er bomen moeten worden ingeplant. Bijvoorbeeld rondom de percelen van woningen. Het plan biedt hiervoor geen financiële dekking en geen juridische waarborgen zodat het project geen doorgang kan vinden.
16. Aangegeven wordt dat de bewoners van de woning het voornemen hebben om het perceel als trouwlocatie in te richten. Het perceel wordt als buitengewoon idyllisch en sfeervol omschreven. Door de aanleg van het windpark zal het perceel nog weinig aantrekkelijk zijn voor toekomstige echtparen.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Voor de beantwoording van de vraag over de noodzaak van het windpark wordt verwezen naar het gestelde bij antwoord 11 bij zienswijze 1.
2. Over mogelijke effecten van de windparken op de volksgezondheid wordt wat betreft het aspect (laag frequent) geluid verwezen naar antwoord 3 bij zienswijze 2. Aanvullend wordt bij antwoord 2 van zienswijze 3 uitgebreid ingegaan op de aspecten geluid en slagschaduw. De woning van deze reclamant ligt op ± 850 meter van de meest nabijgelegen windturbine. Specifiek kan nog worden vermeld dat in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift is opgenomen voor het aspect geluid. Hierdoor is vastgelegd dat de woning van deze reclamant een L_{den} van maximaal 43 dB mag hebben en een L_{night} van maximaal 37 dB. De woning ligt buiten de 5:40 contourlijn wat betreft het onderdeel slagschaduw.
3. In verband met de omvang van Windpark Avri (drie windturbines met een gezamenlijk opgesteld vermogen van minder dan 15 MW) is er geen rechtstreekse plicht tot het opstellen van een Milieueffectrapport. Wel heeft er een zogenaamde vormvrije m.e.r.-beoordeling plaatsgevonden. De rapportage hiervan is terug te vinden als bijlage 2 van de toelichting op het bestemmingsplan. Uit die rapportage blijkt dat er geen sprake zal zijn van "aanzienlijke nadelige milieugevolgen". Hierdoor is een volledige m.e.r.-beoordeling niet nodig. Overigens betekent dit niet dat de relevante milieugevolgen (o.a. geluid, slagschaduw, flora en fauna en externe veiligheid) niet uitgebreid in beeld zijn gebracht.
4. Zie voor het aspect laagfrequent geluid antwoord 3 bij zienswijze 2.

5. Voor het onderwerp slagschaduw wordt verwezen naar antwoord 2 bij zienswijze 3. Hierbij opgemerkt dat de woning van deze reclamant buiten de 5:40 contourlijn ligt.
6. Zie hiervoor het antwoord bij punt 2 van zienswijze 1.
7. De eerder ingediende inspraakreactie is beantwoord in de reactienota inspraak en vooroverleg welke als bijlage 13 is gevoegd bij de toelichting op het bestemmingsplan. Deze inspraakreactie geeft geen aanleiding tot aanvullende opmerkingen.
8. Voor het aspect waardedaling onroerend goed wordt verwezen naar antwoord 2 bij zienswijze 2.

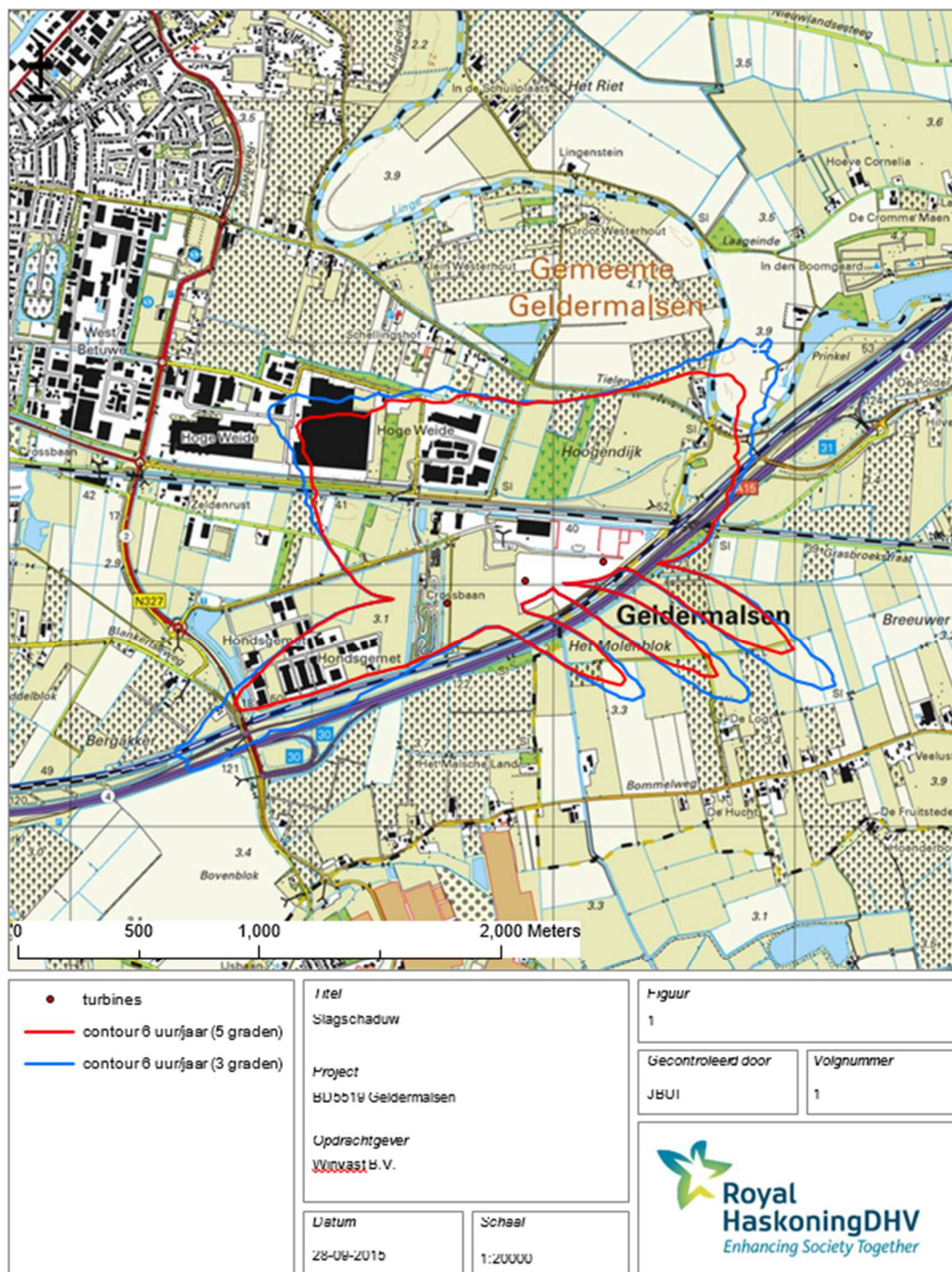
De aanvullende zienswijze geeft aanvullend op bovenstaande antwoorden nog aanleiding tot het volgende:

9. Bij antwoord 2 wordt al ingegaan op de gezondheidsaspecten. Het artikel in het dagblad Trouw geeft geen aanleiding tot andere bevindingen. Wat betreft de verwijzing naar de situatie in Houten wordt verwezen naar antwoord 4 bij zienswijze 14.
10. Ten behoeve van het windpark heeft uitgebreid ecologisch onderzoek plaatsgevonden waarbij ook de invloed op vogels is onderzocht. Zie hiervoor ook antwoord 4 bij zienswijze 3.
11. Bij antwoord 2 van zienswijze 1 wordt ingegaan op de betekenis van genoemde uitspraak van Europees Hof van Justitie.
12. Bij antwoord 1 van zienswijze 1 wordt ingegaan op de gestelde strijdigheid met de Aarhus Conventie.
13. Onderzoek is gedaan naar het onderwerp slagschaduw. Zie hiervoor ook bijlage 11 van de toelichting van het bestemmingsplan. In dat rapport wordt in hoofdstuk 4 inzage gegeven in de uitgangspunten bij het onderzoek. Allereerst moet worden opgemerkt dat wel degelijk is gerekend met windturbines met een ashoogte van 120 meter én een rotordiameter van 131 meter (maximale maten conform bestemmingsplan). Het is dus niet zo dat geen rekening is gehouden met de rotorbladen.
Verder is uitgegaan van een berekening vanaf een (gebruikelijke) hellingshoek van de zon vanaf 5 graden, en wel om de volgende redenen:

- Schaduw bij een zonnestand lager dan vijf graden wordt als niet-hinderlijk beoordeeld. Bij zonsopkomst en zonsondergang is het licht namelijk vrij diffuus en wordt de turbine vaak aan het zicht onttrokken door gebouwen en begroeiing. In een meer open landschap wordt om die reden vaak een hoek van 3 graden gehanteerd als minimale hellingshoek. Dit is bijvoorbeeld gedaan bij Windpark Deil. In de situatie van Windpark Avri is in directe omgeving echter sprake van hoge bebouwing (bedrijfsterrein Hondsgemet en Hoge Weide) hierom is gerekend met 5 graden. Een onderzoek met de door de reclamant gevraagde minimale hellingshoek van 0 graden is gelet op bovenstaande in ieder geval niet opportuun.

Voor de beoordeling van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan op het onderdeel "slagschaduw" maakt de keuze van de minimale hellingshoek van 3 of 5 graden in wezen ook niet uit omdat toch al is vastgesteld dat er een stilstandvoorziening nodig zal zijn. Overigens is dat berekend op basis van meerdere worst-case uitgangspunten. Zo wordt verondersteld dat de molens altijd haaks op de zon staan

en dus een maximale schaduw geven. Desondanks is voor de volledigheid in onderstaande afbeelding de slagschaduwcontouren met een hellingshoek van 3 en 5 graden in beeld gebracht. Bij 3 graden komt theoretisch 1 woning extra (woning aan de Blankertseweg) in de contour te liggen. Daarbij is overigens geen rekening gehouden met de aanwezige bebouwing in het tussenliggende gebied en de aanwezigheid van het talud van de Randweg waarachter de betreffende woning is gelegen.

In het in te dienen slagschaduwonderzoek, zoals bedoeld in voorschrift 3.2 van de omgevingsvergunning, zal ook inzage worden gegeven in de slagschaduwcontouren bij een hellingshoek van de zon vanaf drie graden.

14. De automatische stilstandsvoorziening, gericht op het tegengaan van ontoelaatbare hinder als gevolg van slagschaduw, wordt softwarematig ingeregeld. Voorafgaand aan het in gebruik nemen van de windturbines dient aangetoond te worden dat dit op de juiste manier is gebeurd. Er zullen dus geen slagschaduwmetingen op gevels worden verricht. De goede werking van de stilstandsvoorziening moet altijd gewaarborgd zijn. Als hierover op enig moment twijfels ontstaan, kan in het kader van toezicht zo nodig nader onderzoek worden verricht.
15. Er wordt niet gepoogd door het aanbrengen van allerlei beplanting de windturbines vanuit de omgeving onzichtbaar te maken. Zie verder ook antwoord 8 bij zienswijze 1 Overigens kan wel indien gewenst straks gebruik worden gemaakt van de financiële middelen van het Omgevingsfonds om het eigen erf of de omgeving van extra beplanting te voorzien. Zie hiervoor ook antwoord 5 bij zienswijze 3.
16. Kennis wordt genomen van het beschreven voornemen. Gelet op de afstand van de woning tot het windpark en de onderzochte effecten (geluid, slagschaduw) wordt niet direct ingezien waarom het voornemen niet meer uitvoerbaar zou zijn alleen door de aanwezigheid van een kleinschalig windpark aan de overzijde van de A15.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 5: Bommelweg, 4014 PV Wadenoijen

Inhoud zienswijze:

De aan het eind van de terinzagetermijn ingediende zienswijze bevatte enkel het advies “om niet in te stemmen met het ontwerp bestemmingsplan als de omgevingsvergunning voor het windpark Avri”. Een aanvullende zienswijze zou over een maand komen. Verzocht is vervolgens de “pro forma” binnen twee weken (uiterlijk 25 april 2017) van inhoudelijke gronden te voorzien.

Reactie gemeente:

Bij afronding van deze nota van zienswijzen (12 mei 2017) voor het advies aan college van B en W in verband met de verdere raadsbehandeling, was er nog geen inhoudelijke zienswijze ontvangen. De eerder ontvangen pro-forma reactie wordt daarom wegens het ontbreken inhoudelijke argumenten als niet ontvankelijk aangemerkt.

Conclusie:

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot het aanpassen van de planstukken.

Zienswijze 6: Bommelweg, 4014 PV Wadenoijen

Inhoud zienswijze:

De aan het eind van de terinzagetermijn ingediende zienswijze bevatte enkel het advies “om niet in te stemmen met het ontwerp bestemmingsplan als de omgevingsvergunning voor het windpark Avri”. Een aanvullende zienswijze zou over een maand komen. Verzocht is vervolgens de “pro forma” binnen twee weken (uiterlijk 25 april 2017) van inhoudelijke gronden te voorzien. Dit heeft geleid tot...

Reactie gemeente:

Bij afronding van deze nota van zienswijzen (12 mei 2017) voor het advies aan college van B en W in verband met de verdere raadsbehandeling, was er nog geen inhoudelijke zienswijze ontvangen. De eerder ontvangen pro-forma reactie wordt daarom wegens het ontbreken inhoudelijke argumenten als niet ontvankelijk aangemerkt.

Conclusie:

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot het aanpassen van de planstukken.

Zienswijze 7: Bommelweg, 4014 PV Wadenhoijen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. De geplande windmolens zullen door hun hoogte tot ernstige landschapsvervuiling leiden. Het huidige vrije uitzicht over de landerijen richting de Avri zal totaal veranderen ten koste van het woongenot.
2. Bij aankoop van de woning in 2014 was er nog niets bekend. De plannen zullen tot waardevermindering leiden.
3. De onderbouwing van het hele windmolenpark, zowel financieel als wat betreft duurzaamheid, wordt als subjectief aangemerkt. Tegengeluiden worden door partijen met belangen in het park naast zich neergelegd.
4. De nadelige gevolgen komen bij een kleine groep omwonenden terecht. De voorgestelde compensatie uit een "fonds" (€ 100,-) wordt als een belediging ervaren.

Afgesloten worden met de mededeling dat ingestemd kan worden met de door Tegen Wind Geldermalsen ingediende argumenten.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Voor het onderwerp landschapsvervuiling wordt verwezen naar antwoord 8 bij zienswijze 1.
2. Voor het aspect waardedaling onroerend goed wordt verwezen naar antwoord 2 bij zienswijze 2.
3. Het standpunt dat de onderbouwing van het project subjectief is wordt niet gedeeld. Voor het project zijn door deskundige bureaus diverse onderzoeken verricht. Wat betreft het horen van tegengeluiden wordt verwezen naar het onderwerp draagvlak zoals uitgewerkt bij antwoord 5 van zienswijze 3.
4. Antwoord 5 van zienswijze 3 gaat nader in op de overwegingen van het gemeentebestuur als het gaat om de afweging tussen het stimuleren van duurzame energie en de gevolgen voor de omgeving. Ook wordt daar uitleg gegeven over het compensatiefonds. Overigens moet in dit verband worden opgemerkt de woning van deze reclamant op ongeveer 1 km van de meest oostelijke turbine van windpark Avri is gelegen. De geluidbelasting op deze woning blijft duidelijk onder de normen. Hetzelfde kan gezegd worden over het aspect slagschaduw.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 8: Bredestraat, 4014 NB Wadenhoijen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. Geluidsoverlast en risico's omwonenden

Er is al veel geluidshinder door de A15 en de Betuwelijn. Verdere toename van geluidshinder is niet gewenst. Dit geldt ook voor toename risico's op incidenten door aanwezigheid hoge gasdrukleiding en de Betuweroute. Niet gekozen is om in een semi-industrieel landschap te gaan wonen. Verdere afname van het woongenot kan leiden tot gezondheidsklachten en planschade. Verzocht wordt te kijken naar alternatieven (o.a. zonnepanelen).

2. Overlast omwonenden (slagschaduw en mast verlichting)

De hoge windmolens zullen een aanzienlijk patroon van slagschaduw geven waardoor omliggende bedrijfsterreinen en vele woningen slachtoffer zullen worden. De hoogte van de windmolens zijn buitenproportioneel en puur gericht op winstbejag.

3. Planschade omwonenden

Verzocht wordt om per adres aan te geven op welke wijze de eigenaren worden gecompenseerd voor waardedaling woningen. Agevraagd wordt waarom planschade niet openbaar wordt gemaakt.

4. Sterfte van zeldzame dieren

Het verlies van dieren moet worden meegenomen bij het afwegen van betere alternatieven.

5. Gemeente (draagvlak)

Er is draagvlak voor verdere verduurzaming van Geldermalsen en omgeving, echter niet met rendement loze en subsidie slurpende windmolens. Gewezen wordt op recente berichten over gebrek aan wind waardoor wind op land geen gunstig rendement heeft. Verzocht wordt te kijken naar alternatieven.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Geluidsoverlast en risico's omwonenden

Door de afstand tussen de woning van deze reclamant en het windpark zal het geluidsniveau op de woning ver beneden de toegestane normen liggen. Over het extra geluideffect ten opzichte van de al aanwezige A15 en Betuwelijn kan worden verwezen naar afbeelding 5.2 van de toelichting op het bestemmingsplan. Hier is de gecumuleerde geluidbelasting weergegeven met en zonder windturbines. Hierin is de geluidbelasting van de volgende bronnen meegenomen: wegverkeer, railverkeer en industrie. Duidelijk is dat de verandering zeer beperkt is en alleen optreedt in gebieden met weinig tot geen woonbebouwing. Ter plaatse van de Bredestraat voegt het geluid van de windturbines niets toe aan het al aanwezige geluidsniveau door de A15 en Betuwelijn. Bij antwoord 9 van zienswijze 3 wordt ingegaan op de veiligheidsnormen in verband met de aanwezigheid van de hogedrukgasleiding en de Betuwelijn. De conclusie is dat aan alle van toepassing zijnde veiligheidsnormen wordt voldaan.

Niet ingezien wordt dat door de plaatsing van een drietal windturbines op een bestaand bedrijfsterrein (Avri) de omgeving van de woning van deze reclamant moet worden omschreven als een semi-industrieel landschap. Dat de windturbines vanaf de Bredestraat zichtbaar zullen zijn wordt niet bestreden maar dit wijzigt in essentie niet het agrarische karakter van de directe omgeving van de Bredestraat. Bij antwoord 10 van zienswijze 1 wordt nader ingegaan op het voorstel om te kijken naar alternatieven.

2. Overlast omwonenden (slagschaduw en mast verlichting)

Over de effecten van slagschaduw wordt verwezen naar antwoord 2 bij zienswijze 3. Aanvullend kan worden gesteld dat de woning van deze reclamant door de afstand ten opzichte van het windpark ($\pm 1,7$ km.) ruim buiten de 5:40 contour valt. De hoogte van de windturbines (maximale ashoogte 120 meter) is ten slotte ingegeven door het feit dat de gemiddelde windsnelheid op grotere hoogtes hoger is. Dit komt het rendement van de windturbines ten goede.

3. Planschade omwonenden

Antwoord 4 van zienswijze 1 gaat nader in op het onderwerp planschade.

4. Sterfte van zeldzame dieren

Op de gedane onderzoeken naar de effecten op flora en fauna wordt nader ingegaan bij antwoord 4 van zienswijze 3.

5. Gemeente (draagvlak)

Voor het onderwerp draagvlak wordt verwezen naar antwoord 5 van zienswijze 3. Voor het onderwerp rendement van windparken in samenhang met berichten over mindere windjaren wordt verwezen naar antwoord 5 bij zienswijze 1.

Conclusie:

De zienswijze van deze reclamant geeft aanleiding om in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift op te nemen op het aspect mastverlichting.

Zienswijze 9: Dorpsstraat, 4185 NB Est

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. Afgevraagd wordt waarom er geld wordt aangeboden aan omwonenden.
2. Hoe komt de staffeling tot stand. Worden hiermee problemen uitgekocht.
3. Wat wordt onder er het leefbaarheidsdoel verstaan. Blijkbaar wordt er vanuit gegaan dat de leefbaarheid wordt aangetast.
4. Waarom is gekozen voor de huidige locatie in het fruitdorp Geldermalsen.
5. Verwacht wordt dat de plannen zullen leiden tot bodemverontreiniging en dat de sanering het rendement van de turbines zal schaden.
6. Geen rekening is gehouden met de meerkosten van een fundatie op de stortlocatie. En wordt rekening gehouden met de inklinking van de vuilnisbelt bij de fundatie.
7. Zijn er maatregelen mogelijk om overlast tegen te gaan. Volgens de reclamant is dat weggegooid geld (bijv. hoge bomen tegen horizonvervuiling).
8. Verzocht wordt naar alternatieven te kijken voor deze zwaar gesubsidieerde, risicovolle en rendement loze voorziening.
9. Verzocht wordt om een degelijke rapportage van de milieueffecten ondergronds. In onderzoeksrapporten wordt wel gesproken van een risicovolle locatie maar dat wordt verder niet uitgewerkt.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Zie hiervoor deels het antwoord 5 bij zienswijze 3 voor zover toelichting wordt gegeven op de opzet van het compensatieplan en het doel van het Omgevingsfonds.
2. Zie hiervoor deels het antwoord 5 bij zienswijze 3 voor zover toelichting wordt gegeven op de opzet van het compensatieplan en het doel van het Omgevingsfonds.
3. Zie hiervoor deels het antwoord 5 bij zienswijze 3 voor zover toelichting wordt gegeven op de opzet van het compensatieplan en het doel van het Omgevingsfonds.
4. Bij antwoord 8 van zienswijze 1 wordt onder meer ingegaan op de locatiekeuze van het windpark.

5. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat de aanleg van het windpark zal leiden tot een verontreiniging van de bodem. Zie verder ook antwoord 9 bij deze zienswijze.
6. Bij de exploitatieopzet van windpark Avri wordt rekening gehouden met de onderzochte meerkosten van de fundatie van de middelste windturbine. Rekening wordt gehouden met de inklinking van de stortheuvel.
7. Alleen ter voorkoming van overlast door slagschaduw wordt met een stilstandvoorziening een maatregel getroffen om de hinder zodanig te beperken dat aan de wettelijke normen kan worden voldaan. Voor het overige is er geen aanleiding specifieke maatregelen te nemen. Terecht wordt opgemerkt dat het planten van hoge bomen geen zin heeft. Dit maakt dan ook geen onderdeel uit van de plannen. Overigens is de woning van deze reclamant op een dusdanige afstand tot het windpark gelegen ($\pm 1,5$ km) dat het nemen van specifieke maatregelen niet nodig is.
8. Bij antwoord 10 van zienswijze 1 wordt nader ingegaan op het voorstel om te kijken naar alternatieven.
9. De onderzoeken die betrekking hebben op het plaatsen van een windturbine op een vuilnisstort (zie bijlage 4 van de toelichting van het bestemmingsplan) gaan onder meer in op mogelijke milieugevolgen van het boren door de stortlaag. De gevolgen zoals vorming en emissie van percolaat naar de bodem worden als verwaarloosbaar aangemerkt. Zie verder ook antwoord 1 bij zienswijze 16.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken te wijzigen.

Zienswijze 10: Lingedijk, 4014 MG Wadenoijen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. Communicatie en draagvlak windpark projecten

Beschreven wordt dat burgers hun vertrouwen in de politiek verliezen en dat zij zich in de steek gelaten voelen. Burgers zijn de dupe van besluitvormingsprocessen waar zij niet in optimale vorm in betrokken worden.

2. Woon- en leefmilieu

Door het windpark zal door de geluidhinder een geweldige inbreuk op het woon- en leefmilieu plaatsvinden. In de tuin zitten zal niet meer kunnen en vooral 's nachts zal het geluid indringend zijn.

3. Bedrijfsvoering en bedrijfsrisico's fruitteeltbedrijf

Er zal meer uitval van werkuren plaatsvinden onder de medewerkers die buiten in de boomgaard werken. Dit door geluid en extra stankoverlast vanaf de Avri. Dit geeft gezondheidsrisico's en financiële en economische schade.

4. Flora en fauna

Door de plaatsing van de windmolens vlak bij de Linge en de natuur zal de ontwikkeling van de flora en fauna van de afgelopen jaren weer teniet worden gedaan. Gewezen wordt op de weidevogels, dwergvleermuis en ijsvogels.

5. Ontwikkeling Avri terrein

Het Avri terrein is een vergaarbak aan het worden van overlast, puinbrekers, geuroverlast, windpark en binnenkort een biomassavoorziening. De gemeente moet meer rekening houden met de omgeving en als plattelandsgemeente natuur, cultuur en landschap willen verenigen.

6. Waardevermindering woning en bedrijf

Gewezen wordt op besluitvorming in 2008 om op het Avri terrein geen windpark te bouwen. Omwonenden zijn daarna gaan investeren in hun woning, bedrijfsgebouwen en fruitopstanden. Dit vertrouwen wordt nu doorkruist.

7. Veiligheid omgeving A 15 en Betuwelijn voor bewoners

De mogelijke risico's (gezondheid en veiligheid) voor omwonenden, weggebruikers en vervoerders, indien er een calamiteit optreedt, kunnen enorm zijn. Gewezen wordt ook op vervoer gevaarlijke stoffen op de Betuwelijn.

8. Slagschaduw en mastverlichting

De slagschaduw die op een raam van een woning valt kan als hinderlijk worden ervaren, vooral de wisseling tussen wel en geen schaduw. Ook wordt gewezen op de mastverlichting die hinderlijk is voor mensen en dieren.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Communicatie en draagvlak windpark projecten

Bij antwoord 5 van zienswijze 3 wordt nader ingegaan op het aspect draagvlak.

2. Woon- en leefmilieu

Door de ruime afstand van de woning van deze reclamant ten opzichte van het windpark ($\pm 1,9$ km) blijft de milieubelasting door het windpark op het onderdeel geluid in deze situatie ver onder de wettelijke normen. Dat geldt ook voor de nachtsituatie.

3. Bedrijfsvoering en bedrijfsrisico's fruitteeltbedrijf

Er zijn geen aanwijzingen om te veronderstellen dat werknemers van het fruitteeltbedrijf die overdags in de boomgaard werken hinder gaan ondervinden van de aanwezigheid van de windturbines. Overdag zal bijvoorbeeld het geluidsniveau van de A15 overheersen. In de praktijk staan windturbines op land altijd op een plek waar in de directe omgeving wordt gewerkt. Dit kunnen bedrijfsterreinen zijn maar ook agrarische werklandschappen. Over werkuitval in de nabijheid van windturbines is geen bewijs. Dat voor werkfuncties (in gebouwen of in de buitenlucht) geen geluid- of slagschaduwnormen zijn uitgewerkt geeft ook aan dat de door de reclamant veronderstelde conflictsituatie niet aan de orde is.

4. Flora en fauna

Bij antwoord 4 van zienswijze 3 wordt ingegaan op de effecten voor flora en fauna.

5. Ontwikkeling Avri terrein

Bij antwoord 8 van zienswijze 3 wordt ingegaan op de stelling dat de Avri een vergaarbak wordt.

6. Waardevermindering woning en bedrijf

Bij antwoord 2 van zienswijze 2 wordt ingegaan op het aspect waardevermindering.

Over het genoemde B en W besluit uit 2008 aanvullend het volgende. In 2008 heeft het college van B en W het volgende besloten:

- Kennis nemen van en instemmen met de overeengekomen keuze voor 9 turbines op het Molenveld te Neerijnen;
- Het ingediende plan voor windturbines op en in de omgeving van het AVRI -terrein thans formeel afwijzen.

Het college van burgemeester en wethouders heeft in 2008 het plan voor windturbines op en in de omgeving van het Avri-terrein formeel afgewezen, omdat er een plan lag om 9 windturbines te plaatsen op het Molenveld te Neerijnen. Na 2008 is de urgentie voor de transitie naar duurzame energie toegenomen. De taakstelling voor het realiseren van windenergie is sinds 2008 toegenomen. Derhalve heeft de gemeente in 2013 de Windvisie vastgesteld, waarin ook het Avri-terrein als voorkeurslocatie is benoemd. Het is niet meer mogelijk om nu te kiezen voor het één of het ander, initiatieven dienen naast elkaar gerealiseerd te worden om te kunnen voldoen aan de opgave voor windenergie.

7. Veiligheid omgeving A 15 en Betuwelijn voor bewoners

Bij antwoord 9 van zienswijze 3 wordt ingegaan op het aspect externe veiligheid in relatie tot de Betuwelijn.

8. Slagschaduw en mastverlichting

Over de effecten van slagschaduw wordt verwezen naar antwoord 2 bij zienswijze 3. Aanvullend kan worden gesteld dat de woning van deze reclamant door de afstand ten opzichte van het windpark ($\pm 1,9$ km.) ruim buiten de 5:40 contour valt.

Bij antwoord 2 van zienswijze 3 wordt onder meer ingegaan op de mastverlichting. Over de veronderstelde invloed van mastverlichting op dieren, vogels en insecten aanvullend nog het volgende. De lichtsterkte is beperkt en er zijn dan ook geen effecten bekend voor dieren, vogels en insecten bij reeds bestaande windturbines op land met verlichting.

Conclusie:

De zienswijze van deze reclamant geeft aanleiding om in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift op te nemen voor het aspect mastverlichting.

Zienswijze 11: Meersteeg, 4191 NK Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

Deze reclamanten hadden twee identieke zienswijzen tegen zowel het ontwerpbestemmingsplan als tegen het ontwerp van de omgevingsvergunning ingediend. Beide brieven zijn hierna gezamenlijk samengevat.

De zienswijze bevat de volgende onderdelen.

1. Vermeld wordt dat bij aankoop van de woning in 2000 de komst van de drie windturbines niet bekend was. Indien ze wel bekend waren geweest dan zou de woning niet zijn gekocht.
2. Hinder zal ontstaan door aanleg windpark. Genoemd worden de volgende aspecten:
 - i. Verdwijnen rustig uitzicht door bewegende wieken.
 - ii. Hinder door slagschaduw.
 - iii. Hinderlijk geluid door zoevende windturbines. Daarbij komt de theoretische geluidcontouren niet overeen met de werkelijkheid. Door de jaargemiddelde geluidbelasting kunnen dagen waarin de geluidnormen worden overschreden worden gecompenseerd door dagen met weinig of geen geluid (stilstand).
 - iv. Obstakelverlichting.
 - v. Aantasting landschap. Het landelijke karakter van Geldermalsen verandert in een betonnen omgeving. Gewezen wordt ook op de Betuweroute.
3. Er is te weinig wind. Het project is verliesgevend en blijft alleen met subsidie overeind. Wat gebeurt er na 15 jaar met de windturbines als de subsidiekraan wordt dichtgedraaid.
4. Gevraagd wordt om een advies van Prorail in verband met de Betuweroute en de spoorlijn naar Tiel.
5. Het advies van waterschap Rivierenland ontbreekt. Dit is onder meer van belang in verband met het grondwater. Door het plaatsen van een windturbine op de afvalberg ontstaat er weer kans op bodemverontreiniging en vervuild grondwater. Ter plaatse van windturbine 1 en 3 is nog geen nader onderzoek gedaan naar de bodem- en grondwaterkwaliteit. Onderzoek is nodig naar het mogelijk inzakken van de afvalberg.
6. Wat is het risico voor mensen die afval naar de milieustraat van de Avri brengen.
7. Door de beschreven overlast zal de waarde van het huis sterk afnemen of zelfs onverkoopbaar zijn. In dit verband wordt melding gemaakt van de gesprekken die met de gemeente worden gevoerd over de aankoop van het perceel van de reclamant voor realisatie van Hondsgemet-Noord.
8. Beschreven wordt alle ontwikkelingen in het gebied sinds 2000 waardoor het woongenot is/gaat afnemen. Gewezen wordt op de plannen voor een AZC (niet doorgezet), een biogascentrale op de Avri en de plannen voor een mega-hoge blokkendoos op Hondsgemet-Zuid.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. De mededeling dat men de woning niet zou hebben aangekocht als in 2000 bekend was dat er een windpark zou komen wordt voor kennisgeving aangenomen.
2. Door de reclamant worden verschillende hinderaspecten genoemd:
 - i. De woning is op ± 580 meter gelegen van de meest westelijke turbine van het windpark. Deze afstand aangevuld met onder meer de oriëntatie van de woning ten opzichte van het windpark én de aanwezigheid van het bedrijfsterrein Hondsgemet-Zuid zullen de aanwezigheid van de draaiende wieken aanzienlijk minder dominant maken als door de reclamant wordt voorgesteld.
 - ii. Bij antwoord 2 van zienswijze 3 wordt onder meer ingegaan op het aspect slagschaduw. Aangevuld kan worden dat onder meer door de aanwezigheid van deze woning binnen de 5.40 contourlijn een stilstandvoorziening zal worden opgenomen in de windturbines.
 - iii. Bij antwoord 2 van zienswijze 2 wordt onder meer ingegaan op het onderwerp geluid. Over de berekeningsmethode nog het volgende. Volgens de Europese richtlijn voor omgevingslawaai moeten L_{den} en L_{night} worden bepaald voor weg-, rail- en vliegverkeer en industriële bronnen. Het L_{night} is het over de nacht (23-7 uur) gemiddelde geluidniveau over de lange termijn; het gaat dus niet om afzonderlijke nachten, maar een over het jaar gemiddelde nacht. Het maximale geluidniveau van een windturbine ligt 2 tot 6 dB(A) boven het over de nacht gemiddelde geluidniveau van die windturbine (L_{night}). De precieze waarde is afhankelijk van de locatie (kust, binnenland), de hoogte van de turbine en het turbintype (Kennisbericht 1.0 Geluid van windturbines, RIVM 2015). Het voor windpark Avri uitgevoerde akoestisch onderzoek voldoet aan de voorgeschreven methodiek.
Ten slotte kan nog worden opgemerkt dat in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift is opgenomen waarmee is vastgelegd dat de L_{den} en L_{night} op deze woning maximaal 46 dB resp. 40 dB mag bedragen.
 - iv. Bij antwoord 2 van zienswijze 2 wordt onder meer ingegaan op de verlichting op de windturbines.
 - v. Bij antwoord 8 van zienswijze 1 wordt onder meer ingegaan op het landschap.
3. Bij antwoord 5 van zienswijze 1 wordt ingegaan op het rendement in relatie tot het windaanbod. De windturbines zullen in principe ook na 15 jaar nog operationeel zijn omdat de turbines dan technisch nog niet zijn afgeschreven. Alleen de SDE+ subsidie gaat over een periode van 15 jaar.
4. In het bestemmingsplan is op het onderdeel externe veiligheid onder meer ingegaan op de aanwezigheid van spoorlijnen waaronder de Betuweroute. Zie ook bijlage 6 van de toelichting van het bestemmingsplan. De conclusie is dat wordt voldaan aan de relevante veiligheidsnormen. Op het voorontwerpplan heeft Prorail dan ook aangegeven geen opmerkingen te hebben. Zie hiervoor bijlage 13 van de toelichting van het bestemmingsplan. In het kader van de verlening van de omgevingsvergunning is door de Omgevingsdienst Rivierenland Prorail ook om advies gevraagd. Prorail zag in de stukken geen aanleiding om te reageren.

5. Het waterschap heeft gereageerd op het voorontwerpbestemmingsplan en op het ontwerpbestemmingsplan (zie zienswijze 21). De opmerkingen van het waterschap zullen worden meegenomen. Ook zal het advies van het waterschap worden verwerkt in de omgevingsvergunning.
6. Het gebruik van de milieustraat van de Avri wordt niet beperkt door de aanwezigheid van de windturbines. De milieustraat bevindt zich overigens buiten de op de verbeelding vastgelegde risicocontouren (10-5 en 10-6).
7. Bij antwoord 4 van zienswijze 1 wordt ingegaan op het aspect waardedaling onroerend goed. Het klopt dat de gemeente in overleg is met deze reclamant in verband met uitkoop voor realisatie bedrijfsterrein Hondsgemet-Noord. Deze onderhandelingen doen verder niets af aan de uitvoerbaarheid van Windpark Avri.
8. De gemeente is op de hoogte van de veranderingen in de loop der tijd in de nabijheid van de woning van deze reclamant. Met het op 27 februari 2007 vastgestelde bestemmingsplan "Bedrijventerrein Hondsgemet-Zuid" is een aanvang gemaakt met de ontwikkeling van een bedrijventerrein ten zuiden van de Plettenburglaan. Het genoemde AZC is uiteindelijk niet doorgegaan. Over de mogelijke komst van een biovergistingsinstallatie wordt onder meer ingegaan bij antwoord 8 van zienswijze 3.

Conclusie:

De zienswijze van deze reclamant geeft aanleiding om in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift op te nemen voor het aspect mastverlichting.

Zienswijze 12: Regentessestraat, 4191 GA Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. Aangegeven wordt een principieel bezwaar te hebben tegen windturbines in de regio Geldermalsen door het ontbreken van draagvlak.
2. Een groot bezwaar bestaat tegen het niet-transparante karakter van deze zogenaamde groene energiebron. Dat aan de productie, exploitatie en ontmanteling van windturbines sprake is van een hoge mate van milieubelasting (CO₂ uitstoot, negatieve effecten voor flora en fauna) wordt niet vermeld. Ook is sprake van enorme subsidies van overheidswege. Omwonenden worden slechts deels gecompenseerd voor schade etc.
3. Gezocht zal moeten worden naar alternatieven. Geluisterd moet worden naar de tegenstanders. Deze groep is groeiende.
4. Afgevraagd wordt of de bewoners zich wel realiseren dat er drie gevaartes (vergelijking wordt gemaakt met de Euromast) in het gezichtsveld komen.
5. Verzocht wordt een sluitende begroting te maken, niet alleen economisch, maar ook ecologisch.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Op het onderwerp draagvlak wordt ingegaan bij antwoord 5 van zienswijze 3.
2. De windturbines zijn zelf geen bron van CO₂ emissies. De milieugevolgen van de bouw en ontmanteling van de windturbines zijn beperkt en vallen weg tegen de voordelen van de productie van duurzame energie. Ook aan de bouw en ontmanteling van bijvoorbeeld kolen- of gascentrales zijn milieugevolgen verbonden. Alleen produceren deze energievoorzieningen geen duurzame energie maar dragen wel bij aan de CO₂ emissies.

Het klopt dat windturbines op dit moment niet zonder subsidie (de zogenaamde SDE+ subsidie: Stimulering Duurzame Energieproducten) kunnen draaien. De Rijksoverheid kiest echter bewust voor het verlenen van deze subsidie omdat de kosten hiervan wegvallen tegen de voordelen en de noodzaak van de duurzame energietransitie. Het is een subsidie die voor diverse vormen van duurzame energie beschikbaar is. De SDE+ subsidie is het belangrijkste financiële instrument van het kabinet om de doelen uit het Energieakkoord (14% hernieuwbare energie in 2020 en 16% in 2023) te kunnen realiseren. Overigens maken ook andere vormen van energieopwekking (fossiele brandstoffen) gebruik van financiële regelingen, bijvoorbeeld fiscale regelingen.

Met betrekking tot de subsidieverlening van windpark Avri kan aanvullend nog het volgende worden vermeld.

Op het moment dat de vergunningen zijn verleend kan de initiatiefnemer een aanvraag op een SDE+ subsidie indienen. De SDE+ subsidie vergoedt het verschil tussen de kostprijs van het opwekken van duurzame energie en de opbrengsten van grijze energie gedurende de gehele looptijd van de subsidieperiode (5, 8, 12 of 15 jaar). Grijze energie is elektriciteit die is opgewekt met oude brandstoffen en waarvan het gebruik schadelijk is voor het milieu. Denk hierbij aan kolen, gas en olie. Het uiteindelijke subsidiebedrag is, onder meer, afhankelijk van de op het moment van indienen van de aanvraag geldende subsidieregels, de prijs van elektriciteit en het vermogen van de te bouwen windturbines. Behalve de SDE+ subsidieregeling bestaan er ook verschillende fiscale regelingen voor ondernemers in duurzame energie waarop aanspraak kan worden gemaakt. Op basis van de grondpositie van de initiatiefnemers, de verwachte opbrengsten en de realisatie- en exploitatiekosten van het windpark, met inbegrip van de subsidieregeling en overige fiscale regelingen die het mogelijk maken om een windpark rendabel te kunnen exploiteren, is het beoogde windpark financieel haalbaar.

3. Bij antwoord 10 van zienswijze 1 wordt nader ingegaan op het zoeken naar alternatieven.
4. Bij antwoord 8 van zienswijze 1 wordt onder meer nader ingegaan op de locatiekeuze en de invloed op het landschap.
5. De gemeente heeft diverse belangen bij haar afweging betrokken. Ook is bijvoorbeeld gekeken naar de ecologische gevolgen van de aanleg van het windpark.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 13: Tielerweg, 4191 NG Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. Afstand tot woning

Gesteld wordt dat de gehanteerde afstandsnormen van windparken ten opzichte van de bebouwde leefomgeving in het buitenland veel groter is. In Nederland zou die op 400 meter liggen en in Duitsland 1500-2000 meter en in België ten minste 800-900 meter.

In dit verband wordt gewezen op een uitspraak van het Europese hof (C-290/15) waarin bevestigd zou zijn dat de richtlijnen zoals die van het Barim-besluit niet democratisch tot stand zijn gekomen. De gebruikte normen Lden en Lnight zijn daarmee niet rechtsgeldig.

Gevraagd wordt om een scherpere norm voor te schrijven in overeenstemming met het omgevingsniveau.

Andere milieuaspecten die worden genoemd zijn slagschaduw en overlast door verlichting turbines.

2. Wind in regio

Het rendement van het windpark wordt te rooskleurig voorgesteld. Gewezen wordt op recentelijke berichten over slechte windjaren. De totale productie van wind op land is slechts 1,7% van het totale aanbod aan duurzame energie. Windenergie levert ook geen reductie van CO2 uitstoot op.

3. Laag frequent geluid

Verzocht wordt om aanvullend onderzoek te doen naar laag frequent geluid. Laag frequent geluid kan leiden tot gezondheidsklachten zoals slaapverstoringen, stress en hart- en vaatziekten.

4. Type installatie

Verzocht wordt duidelijkheid te geven over type windturbine, type generator, hoogte, rotordiameter etc. Dit om de plannen te kunnen beoordelen.

5. Waardevermindering woningen

Gevraagd wordt aan te geven hoe de waardevermindering van woningen wordt afgehandeld.

6. Natuur

Aandacht wordt gevraagd voor de beschermde dieren zoals de langs de Linge waargenomen IJsvogel.

7. Alternatieven

Verzocht wordt op zoek te gaan naar alternatieven zoals stroomenergie in rivierenland en Thoriumcentrales.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Afstand tot woning

Bij Windpark Avri zijn de twee meest nabij gelegen woningen op resp. 580 en 730 meter gelegen. De in Nederland gehanteerde geluidnormen zijn niet wezenlijk afwijkend ten opzichte van omliggende landen. Zie hiervoor ook het onderdeel geluid bij antwoord 2 van zienswijze 3. De woning van deze reclamant is gelegen op $\pm 2,3$ km van het windpark en daarmee ruim buiten de afstandszones die volgens de reclamant in Duitsland en België worden gehanteerd.

Wat betreft de veronderstelling dat de normen uit het Barim niet hadden mogen worden toegepast wordt verwezen naar antwoord 2 bij zienswijze 1.

In verband met de belangen van omwonenden is in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift opgenomen op het onderdeel geluid. Antwoord 2 bij zienswijze 3 gaat verder in op het onderdeel geluid. Antwoord 2 bij zienswijze 3 gaat ook in op de onderwerpen slagschaduw en verlichting turbines.

2. Wind in regio

Bij antwoord 5 van zienswijze 1 wordt nader ingegaan op het aspect rendement in relatie tot het windaanbod.

3. Laag frequent geluid

Bij antwoord 3 van zienswijze 2 wordt onder meer ingegaan op het aspect laag frequent geluid.

4. Type installatie

In het bestemmingsplan zijn de belangrijkste kenmerken van de te plaatsen windturbines vastgelegd. De te verlenen omgevingsvergunning blijft binnen de vastgelegde kaders. Voorbereidend onderzoek in het kader van het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning hebben duidelijk gemaakt dat binnen de wettelijke normen de realisatie van het windpark uitvoerbaar is. Zie verder ook antwoord 9 bij zienswijze 1.

5. Waardevermindering woningen

Bij antwoord 4 van zienswijze 1 wordt ingegaan op het aspect waardedaling onroerend goed.

6. Natuur

Op de gedane onderzoeken naar de effecten op flora en fauna wordt nader ingegaan bij antwoord 4 van zienswijze 3.

7. Alternatieven

Bij antwoord 10 van zienswijze 1 wordt nader ingegaan op het zoeken naar alternatieven.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 14: Tielerweg, 4191 NE Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. In strijd met landschap en huidig bestemmingsplan

De gigantische windturbines (met een hoogte van de Euromast) passen niet in het Betuwse landschap en ook niet op een voormalige vuilstort van 20 meter. Er zijn de afgelopen jaren al teveel concessies gedaan in dit gebied. In dit verband worden genoemd de Avri met allerlei randactiviteiten, de Betuweroute, de motorcrossbaan en de A15.

2. Geen rendement windenergie, betere alternatieven

Het rendement van windenergie is veel lager dan men beweert. Gewezen wordt op berichten over minder wind. Verzocht wordt te zoeken naar alternatieven zoals zonne-energie,

3. Gedragscode

Verzocht wordt om een eigen gedragscode op te stellen met regels voor verduurzaming van de omgeving. Verwezen wordt naar de gemeente Wychen.

4. Slagschaduw

Gewezen wordt op overlast door slagschaduw op het bedrijventerrein en de vele woningen in de directe omgeving. Daarbij komen de theoretische berekeningen niet overeen met de actuele situatie. Verwezen wordt in dat verband naar de situatie in Houten.

5. Geluidsoverlast

De geluidsoverlast zal verder reiken dan door initiatiefnemers wordt weergegeven. In vergelijking met de huidige (soepeler) norm komt de 42db zone verder.

Gevraagd wordt om een scherpere norm voor te schrijven.

Aandacht wordt gevraagd voor laag frequent geluid dat kan leiden tot lichamelijke en psychische klachten bij omwonenden. Gewezen wordt naar de situatie in Houten.

Afgevraagd wordt hoe de plannen kunnen worden beoordeeld als niet bekend is welke windturbines met welke rotordiameter worden toegepast.

6. Trillingen

De turbines geven via de paal en de fundering trillingen in de ondergrond door. Deze trillingen kunnen tot op 2500 meter afstand schade aan huizen veroorzaken. Ook huisdieren ervaren hiervan last.

7. Planschade

De komst van windturbines leidt tot waardevermindering van woningen in de omgeving. Verzocht wordt om per adres aan te geven in welke mate de eigenaren worden gecompenseerd. De voorgestelde eenmalige tegemoetkoming van € 100 tot € 300 wordt niet als serieus aangemerkt. Gewezen wordt op een collegebesluit uit 2008 om geen windturbines op de Avri te plaatsen. Daarna hebben omwonenden bouwplannen uitgevoerd waarvan de investering nu in rook opgaat. Ook huizenbezitters in de wijk De Plantage maken zich zorgen.

De betrokken ondernemers hebben niet gehandeld conform OESO-richtlijnen. Gesteld wordt dat de initiatiefnemers en met name Yard Energy aantoonbaar weinig tot niets doen voor de omgeving en omwonenden. De code verlangt juist bovenwettelijke maatregelen om alle uit de bedrijfsvoering voortvloeiende overlast weg te nemen.

Gewezen wordt op artikel 14.3 van de Grondwet met de vraag hoe recht op schadeloosstelling wordt afgehandeld.

8. Gevaar vliegroutes

Gewezen wordt op vliegroutes van militaire helikopters van basis Gilzen Rijen die over dit gebied vliegen. Defensie zou niet op de hoogte zijn van de plannen.

9. Blikseminslag

Welke voorzorgsmaatregelen worden er genomen om bij blikseminslag te voorkomen dat het omliggend netwerk en daarop aangesloten elektronica en computers schade oploopt.

10. Gevaar drukgasleiding

Gewezen wordt op een krantenartikel waarin door de Gasunie wordt ingegaan op de risico's van windturbines nabij een gasleiding. Dit in verband met het risico van bladbreuk of een omvallende mast. Afgevraagd wordt waarom het advies van de Gasunie wordt genegeerd en toch kan worden ingestaan voor de veiligheid van omwonenden.

11. Marginale afstand tot Betuwespoorlijn

De benodigde afstand ten opzichte van de Betuweroute is aanwezig maar de marge van 5 meter wordt als te mager omschreven. Wat als er grotere turbines komen of er meer treinen gaan rijden.

12. Gevaar ijsworp, gevaar afwerpen wieken, gevaar algemeen

Verwezen wordt naar een krantenartikel van begin dit jaar waarin melding wordt gemaakt van dooiend ijs dat vanaf de wieken van windturbines op de A15 nabij Rozenburg is gevallen. Deze ijsafwerping vraagt om aandacht waarbij ook gekeken wordt richting het spoor, de A15 en de motorcrossbaan en omliggende bedrijfsterreinen. Verondersteld wordt dat op een deel van Hondsgemet niet kan worden gebouwd. Afgevraagd wordt wie dit verlies door onbruikbare grond gaat compenseren.

Gewezen wordt op de smalle marges van de veiligheidscontour van de westelijke turbine. Daarbij de vraag hoe dit kan worden bepaald als de windturbinetype niet bekend is. De uiteindelijke windturbine kan immers veel groter, hoger, wijder etc. worden.

13. Waterkwaliteit

Gewezen wordt op de risico's voor het grondwater door het boren voor de fundatie van de windturbines door een isolerende kleilaag die mogelijk voorkomt dat vervuilingen uit de vuilstort zich kan verspreiden in het grondwater. Verzocht wordt om een bevestiging dat er geen mogelijke gevaren zijn voor de waterwinning in de omgeving (middels geslagen pulsen).

14. Fijnstofverspreiding, verhoogd gevaar en risico voor gezondheid

Door de windturbines zal de schadelijke fijnstof rond de Avri, A15 en Betuweroute verder in het gebied worden verdeeld. Dit heeft gevolgen voor de gezondheid van omwonenden.

15. Veroorzaken windparken Global Warming?

Met verwijzing naar informatie beschikbaar gesteld door “de groene rekenkamer” wordt gewezen op mogelijke negatieve effecten van windparken op het klimaat. Computersimulaties zouden aantonen dat grote aantallen windturbines het klimaat ingrijpend beïnvloeden tot op duizenden kilometers afstand. Dit doordat de windturbines wind afvangen waardoor er achter het windpark geen wind meer is.

Verder zou bij grote windparken in China en Texas de temperatuur de afgelopen 10 jaar met bijna 1 graad zijn gestegen.

Gevraagd wordt om onderzoeken om aan te tonen dat de conclusies van “de groene rekenkamer” niet juist zijn.

Afgevraagd wordt waarom nog wordt ingezet op achterhaalde technieken als windturbines.

16. Natuur, beschermde vogelsoorten en faunawet

Gewezen wordt op de sterfte onder diersoorten. Afgevraagd wordt waarom de gemeente initiatieven neemt om beschermde dieren (bijv. steenuilen) naar deze omgeving te halen door projecten uit te voeren om ze vervolgens “legaal” te doden. In de omgeving zitten onder meer steenuilen, torenvalken en kerkuilen. Ook de ijsvogel is in de omgeving waargenomen. In de rapporten wordt hier geen melding van gemaakt. Deze rapporten zijn van algemene aard. Hierdoor wordt er voorbij gegaan aan de werkelijke impact voor beschermde dieren die in het gebied voorkomen.

17. Algemene verwachting van zorgzaam bestuur, hoofdstuk 1 Grondwet artikel 21

Van de gemeente wordt een degelijk en zorgzaam bestuur verwacht dat erop is gericht om een prettige leefomgeving te genereren dan wel te behouden voor haar kiezers en inwoners. Voor het windpark is geen draagvlak onder de inwoners. Er is wel draagvlak voor het verder verduurzamen van Geldermalsen en omgeving, echter niet met rendement loze en subsidie slurpende windturbines.

Door de burgerparticipatie is het draagvlak niet vergroot. De voorstanders van windenergie hebben het al snel over geld. Voor omwonenden gaat het om het behoud van hun leefomgeving, de toekomst van hun kinderen en het genot te wonen in het mooie landschap van de Betuwe.

Waarom wordt de schade van het project genegeerd. Dit is een schending van artikel 10.1 van de Grondwet.

18. Belangenverstrengeling

In de gemeenteraad zitten leden die financieel belang hebben bij dit project. Leden van Duurzaam 11 mogen hier in geen geval over meebeslissen.

19. Vertrouwen

Uit gesprekken met bestuurders heeft deze reclamant het idee gekregen dat het windpark er niet zou komen, dan wel alleen als er draagvlak voor is. Dit vertrouwen dreigt nu te worden beschadigd en dit staat haaks op een op 26 januari 2016 door de gemeenteraad aangenomen motie om een plan te maken om het beschadigde vertrouwen tussen de gemeente en de inwoners te herstellen.

20. Overige

Gewezen wordt op de mogelijkheden om langs de A2 aan de noordzijde van het project Deil nog 2 extra turbines te plaatsen.

Genoemd worden ten slotte nog de schending van het verdrag van Aarhus en de uitspraak van het Europese hof omtrent zaak C-290/15.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. In strijd met landschap en huidig bestemmingsplan

Antwoord 8 bij zienswijze 1 gaat deels in op de keuze van het terrein van de Avri om er een windpark te realiseren. Ook is daarbij aandacht voor de genoemde invloed op het landschap. De overige genoemde ontwikkelingen in het gebied zijn bij de gemeente bekend. Dit doet echter geen afbreuk aan de conclusie dat de realisatie van het windpark uit een ruimtelijk en milieu-hygiënisch oogpunt verantwoord is.

2. Geen rendement windenergie, betere alternatieven

Antwoord 5 bij zienswijze 1 gaat in op het onderwerp rendement in relatie tot het windaanbod. Antwoord 10 bij zienswijze 1 gaat in op het voorstel om naar alternatieven te kijken.

3. Gedragscode

Antwoord 8 bij zienswijze 1 gaat onder meer in op het verzoek om een gedragscode zoals aanwezig in de gemeente Wychen op te stellen.

4. Slagschaduw

Bij antwoord 2 bij zienswijze 3 wordt onder meer ingegaan op het onderwerp slagschaduw. Over de vergelijking met een windpark bij Houten aanvullend nog het volgende. De situatie bij Houten is niet representatief voor alle windparken in Nederland. Het windpark in Houten is een aantal jaren geleden onderzocht en ontwikkeld. Inmiddels zijn er meer en nieuwe inzichten in de effecten van windturbines. Zo staan de windturbines op een relatieve korte afstand (kortste afstand ± 500 meter) van een woonwijk. Daarbij is die woonwijk vanuit de aspecten geluid en slagschaduw ongunstig gelegen (ten oosten) ten opzichte van het windpark. De woning van deze reclamant ligt overigens buiten de 5:40 contourlijn die van belang is voor het bepalen of de slagschaduw binnen de normen blijft.

5. Geluidsoverlast

Bij antwoord 2 van zienswijze 3 wordt onder meer ingegaan op het aspect geluidhinder. De onderzoeken zijn conform de wettelijke richtlijnen uitgewerkt.

Bij antwoord 3 van zienswijze 2 wordt daarbij aanvullend ingegaan op het onderwerp laag frequent geluid. Verder dient opgemerkt te worden dat met een maatwerkvoorschrift in de omgevingsvergunning maximale geluidniveaus op de vijf meest nabij gelegen woningen zijn vastgelegd die lager liggen dan de wettelijk toegestane maximale normen. De woning van deze reclamant ligt overigens op grotere afstand ($\pm 1,1$ km) waardoor de geluidniveaus lager zullen uitvallen.

Bij antwoord 9 van zienswijze 1 wordt gemotiveerd waarom een onderbouwde omgevingsvergunning kan worden verleend zonder dat het type windturbine bekend is.

6. Trillingen

Windturbines zijn geen bron van seismografische trillingen waardoor gebouwen en het dierenleven in de omgeving zou kunnen worden beïnvloed. De windturbines worden op een stabiele manier gefundeerd in de ondergrond. Schade aan gebouwen in de directe omgeving wordt daarom ook niet voorzien.

7. Planschade

Bij antwoord 4 van zienswijze 1 wordt ingegaan op het aspect planschade.

Bij antwoord 5 van zienswijze 3 wordt bij het onderdeel draagvlak onder meer ingegaan op de door de initiatiefnemers voorgestelde "compensatie" aan de omwonenden.

Bij antwoord 6 van zienswijze 10 wordt ingegaan op het besluit van het college van B en W uit 2008.

Bij antwoord 6 van zienswijze 3 wordt nader ingegaan op de OESO-richtlijnen.

Het recht op planschade is vastgelegd in de Wet op de ruimtelijke ordening. Strijdigheid met de Grondwet is niet aan de orde.

8. Gevaar vliegroutes

Onder meer op grond van internationale burgertuchtvaartregelgeving dienen bepaalde objecten voorzien te zijn van obstakelmarkering en -lichten. De windturbines worden daarom uitgerust met obstakelverlichting. Naast een functie voor de burgerluchtvaart heeft deze obstakelverlichting ook een functie in de herkenbaarheid voor militaire helikopters en traumahelikopters. Het bestemmingsplan is voor vooroverleg toegestuurd aan het ministerie van Defensie.

9. Blikseminslag

De windturbines worden voorzien van bliksemafleidingssystemen. Materiële schade als gevolg van blikseminslag komt in normale situaties niet voor.

10. Gevaar drukgasleiding

In bijlage 6 van de toelichting op het bestemmingsplan wordt nader ingegaan op het onderwerp externe veiligheid. Daarbij is ook gekeken naar de aanwezigheid van genoemde gasleiding. Onderzoek heeft uitgewezen dat voldaan wordt aan de van toepassing zijnde veiligheidsnormen. Het bestemmingsplan is in het kader van het wettelijk vooroverleg (art. 3.1.1 Bro) voorgelegd aan de Gasunie. Deze instantie zag geen aanleiding om te reageren op de aangeleverde planstukken.

11. Marginale afstand tot Betuwespoorlijn

De onderzoeken naar de externe veiligheid zijn vastgelegd in bijlage 6 van de toelichting op het bestemmingsplan. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van spoorlijnen waaronder de Betuweroute. Daarbij is rekening gehouden met de maximaal toegestane rotordiameter van 131 meter. Verder is bij het bepalen van het aantal passerende goederentreinen een hoge frequentie van 1 trein per 5 minuten genomen. Verder liggen de uitkomsten ruim onder de maximaal toelaatbare waarden. De berekening is dus als robuust aan te merken.

12. Gevaar ijsworp, gevaar afwerpen wieken, gevaar algemeen

Alle drie windturbines worden voorzien van een stilstandvoorziening. Deze wordt onder meer in werking gesteld op het moment dat ijsafzetting optreedt. Door een kleine beweging, door bijvoorbeeld doorbuiging, brokkelt het gevormde ijs vervolgens af en valt het in de directe omgeving van de windturbine naar beneden en zal het niet in de omgeving rond geslingerd worden. Hierdoor komt ijs alleen in het rotorvlak van de windturbines en in een

gebied tot maximaal enkele meters buiten het rotorvlak terecht. De windturbines worden pas weer in werking gesteld na een visuele inspectie. Het gebied direct onder het motorvlak van de windturbines is bovendien niet openbaar toegankelijk. Het risico dat toevallige passanten geraakt zou kunnen worden door vallend ijs is aldus nihil. Ook de afstand ten opzichte van de A15 is aanzienlijk. De dichtst bij de A15 gelegen windturbine ligt nog steeds op ongeveer 120 meter van de weg af. In bijlage 6 (quickscan externe veiligheid) wordt onder meer ingegaan op het onderwerp ijsafzetting.

De veronderstelling dat de aanleg van windpark Avri ten koste gaat van de uitgeefbaarheid van gronden op Hondsgemet is niet correct. Mede door de keuze van een zwaarder uitvoeringstype voor de meest westelijke windturbine zijn er geen beperkingen voor de bruikbaarheid van Hondsgemet.

Bij antwoord 9 van zienswijze 1 wordt gemotiveerd waarom een onderbouwde omgevingsvergunning kan worden verleend zonder dat het type windturbine bekend is.

13. Waterkwaliteit

De onderzoeken die betrekking hebben op het plaatsen van een windturbine op een vuilnisstort (zie bijlage 4 van de toelichting van het bestemmingsplan) gaan onder meer in op mogelijke milieugevolgen van het boren door de stortlaag. De gevolgen zoals vorming en emissie van percolaat naar de bodem worden als verwaarloosbaar aangemerkt. Er is dan ook geen reden om te veronderstellen dat de nu aanwezige vormen van drinkwaterwinning in de directe omgeving van het terrein van de Avri in gevaar zullen komen door de aanleg van het windpark. Zie verder ook antwoorden 1 en 2 bij zienswijze 16.

14. Fijnstofverspreiding, verhoogd gevaar en risico voor gezondheid

Windturbines veroorzaken zelf geen fijnstof en leveren in zijn algemeenheid juist een positieve bijdrage aan het verminderen van fijnstof (bijvoorbeeld in vergelijking met een kolencentrale). In de directe omgeving van snelwegen wordt een verhoogde concentratie van luchtverontreinigende stoffen gemeten en berekend, zoals stikstofdioxiden (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). Deze concentraties hangen samen met de emissies van voertuigen op de snelweg. Concentraties nemen af naarmate de afstand tot de weg toeneemt. Uit metingen en berekeningen blijkt dat concentraties PM₁₀ langs de weg bestaan uit een bijdrage van de voertuigen en een bijdrage als gevolg van opwerveling (door de wind) van reeds neergeslagen deeltjes. Windturbines hebben invloed op de samenstelling van wind achter de rotorbladen. Als gevolg van de draaiende rotor worden luchtlagen vermengd en vindt zogwerking plaats. Omdat de tiplaat van de windturbines (laagste punt van de rotor) enkele tientallen meters boven de grond is gelegen en emissies van voertuigen tussen 1 en 3 meter boven maaiveld plaatsvinden is er geen sprake van beïnvloeding van de verspreiding van luchtemissies langs de weg. Uit recent onderzoek dat is uitgevoerd naar de invloed van windturbines op de verspreiding van luchtemissies uit industriële pijpen is eveneens gebleken dat er geen sprake is van meetbare beïnvloeding van de concentratie, terwijl in dat geval de stoffen op een grotere hoogte worden geëmitteerd en het verspreidingsgebied veel groter is. Voor meer informatie wordt verwezen naar het betreffende onderzoek dat is uitgevoerd voor het beoogde windpark Spuisluis in IJmuiden: <http://www.windparkspuisluis.nl/media/1080/fijnstof-rapportage-vergunning.pdf>.

Ter hoogte van het plangebied bedroeg de jaargemiddelde fijnstof-concentratie direct langs de A15 in 2013: 23 tot 25 µg/m³, deze concentratie neemt verder van de A15 af. In de loop van de jaren neemt deze concentratie verder af. De jaargemiddelde grenswaarde bedraagt 40 µg/m³. De jaargemiddelde fijnstof-concentratie blijft hier dan ook onder. Zoals gezegd zijn windturbines dus niet van invloed op de verspreiding van dit fijnstof.

15. Veroorzaken windparken Global Warming?

Bij antwoord 7 van zienswijze 1 wordt ingegaan op de vraag of windparken leiden op een opwarming van de aarde. Windturbines kunnen niet wordt aangemerkt als een achterhaalde techniek. Voor het bereiken van de

benodigde energietransitie zijn windturbines (op zee en op land) noodzakelijk. Zie hiervoor ook antwoord 10 bij zienswijze 1.

16. Natuur, beschermde vogelsoorten en faunawet

Bij antwoord 4 van zienswijze 3 wordt ingegaan op de mogelijke negatieve effecten van de aanleg van het windpark voor flora en fauna.

17. Algemene verwachting van zorgzaam bestuur, hoofdstuk 1 Grondwet artikel 21

Bij antwoord 5 van zienswijze 3 wordt nader ingegaan op de afwegingen die door het gemeentebestuur zijn gemaakt mede in relatie tot het aspect draagvlak en de mogelijkheden van burgerparticipatie.

Voor de opmerkingen over gebrek aan rendement en de hoeveelheid subsidie wordt verwezen naar antwoord 5 bij zienswijze 1 en antwoord 2 bij zienswijze 12.

Van een schending van artikel 10.1 van de Grondwet is geen sprake. Dit artikel luidt: "ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer". Dit artikel richt zich primair op aspecten als privacy en het recht van burgers om in zijn persoonlijke levenssfeer met rust te worden gelaten. De aanleg van windpark Avri heeft met deze onderwerpen niets van doen.

18. Belangenverstrengeling

Raadsleden horen niet bij de initiatiefnemers van dit project. Ook zijn er geen raadsleden die financieel participeren in dit project. De door de reclamant veronderstelde financiële betrokkenheid van sommige raadsleden kan dan ook niet worden geplaatst.

Lidmaatschap van de Burgerwindcoöperatie Geldermalsen-Neerijnen is op dit moment voor iedereen mogelijk. Er zijn overigens op dit moment geen raadsleden lid van de Burgerwindcoöperatie.

De door de reclamant genoemde lokale coöperatieve vereniging 11duurzaam is geen directe deelnemer aan Windpark Avri. 11duurzaam staat voor Geldermalsen als een duurzame gemeente waar op duurzame wijze energie wordt geproduceerd en gebruikt. Zie ook www.11duurzaam.nl

19. Vertrouwen

Het wel of niet realiseren van het windpark wordt uiteindelijk bepaald door het vaststellingsbesluit van de gemeenteraad. Inschattingen of mededelingen van individuele bestuurders doen aan dit feit niets af.

De raad zal bij de behandeling van dit dossier ook kennis nemen van de reacties uit de omgeving. Deze reacties zijn vastgelegd in deze nota van zienswijzen.

20. Overige

Ook de locatie Avri is nodig om de duurzaamheidsdoelen te halen. Bij knooppunt Deil wordt al een windpark voorbereid. Daarbij wordt de beschikbare ruimte zo optimaal mogelijk benut.

Antwoorden 1 en 2 bij zienswijze 1 gaan in op de Aarhus Conventie en de aangehaalde uitspraak van het Europees hof

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 15: Tielerweg, 4191 NE Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. De noodzaak van de plaatsing van de drie windmolens wordt bestreden. Met de windparken Avri en Deil samen worden 14 windmolens geplaatst. Dat is te veel van het goede.
2. De reclamanten exploiteren binnen 1000 meter van de dichtstbijzijnde windmolen een plantenkwekerij. Door slagschaduw en geluid maken zij zich zorgen over de gezondheid van het personeel (meer dan 30 in de zomer) op de kwekerij. Waarom worden in Duitsland strengere normen toegepast.
3. Voor dit plan had een Milieueffectrapport (MER) moeten worden opgesteld waarin onderzocht moet worden of er aanleiding is om af te wijken van de nationale normen.
4. Het aspect laag frequent geluid had apart onderzocht moeten worden.
5. De aangeboden vergoeding van 100 Euro is als een klap in het gezicht ervaren. De aantasting van het woon- en leefklimaat en de waardevermindering van het onroerend goed staat in geen enkele verhouding tot genoemd bedrag. Bij doorgang van de plannen zal een forse schadeclaim bij de gemeente worden neergelegd.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Verwezen wordt naar antwoord 11 bij zienswijze 1.
2. Bij antwoord 3 van zienswijze 10 wordt nader ingegaan op het veronderstelde effect op medewerkers die in het veld werken. Aanvullend moet in dit geval worden opgemerkt dat de percelen van deze plantenkwekerij op een grotere afstand liggen dan nabijgelegen woningen. Ook bij deze woningen wordt voldaan aan relevante regelgeving. Niet gesteld kan worden dat in Duitsland in zijn algemeenheid strengere normen gelden voor de plaatsing van windturbines. Overigens zijn uiteindelijk de Nederlandse normen van kracht.
3. Antwoord 3 bij zienswijze 4 gaat in op de stelling dat een MER had moeten worden opgesteld.
4. Het onderwerp laag frequent geluid is beschreven bij antwoord 3 van zienswijze 2.
5. Aan de initiatiefnemers is door de gemeente gevraagd een regeling uit te werken waardoor het draagvlak voor het windpark mogelijk groter wordt. Een onderdeel daarvan is het instellen van een Omgevingsfonds. Een deel van dat fonds wordt beschikbaar gesteld aan direct omwonenden. Dit is nadrukkelijk geen afkoop van bijvoorbeeld de wettelijk vastgelegde planschaderegeling. Antwoord 4 van zienswijze 1 gaat in op het

aspect planschade. Bij antwoord 5 van zienswijze 3 wordt verder uitleg gegeven over de betekenis en opzet van de bovenwettelijke regelingen zoals uitgewerkt door de initiatiefnemers.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 16: Tielerweg, 4191 NE Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan. De volgende punten worden aangehaald:

1. Haalbaarheid

Door de hoogte van de stort en aanwezige obstakels in de ondergrond is de locatie van de middelste windturbine uitdagend. In de haalbaarheidsstudie is uitsluitend gekeken naar de economische en technische uitvoerbaarheid. De milieukundige gevolgen zijn niet beoordeeld.

Het uitgevoerde grondonderzoek (maart 2014) is verouderd (volgens art. 3.1.1a Bro) en heeft niet plaatsgevonden op de daadwerkelijk beoogde locaties.

Er is geen grondonderzoek verricht voor de windturbine I en III.

Bij het oriënterend geotechnisch onderzoek is bij het sonderen het maaiveldniveau niet bereikt. In de stort bevinden zich op verschillende dieptes objecten die niet met een sondeerconus kunnen worden gepasseerd.

Verwezen wordt naar de in de rapporten genoemde technische risico's bij het installeren van de heipalen. Gewezen wordt op de milieukundige gevolgen van het openhalen van de vuilstort bij het verdiept aanleggen van de fundatie van de middelste windturbine. Wat betekent de benodigde hoeveelheid beton voor de fundatie voor de druk op de grond en de grondwaterspanning.

Wat betekent het doorboren van de stort en onderliggende grondlagen voor het grondwater en eventuele drinkwater. Tot waar strekt de mogelijke verontreiniging.

Geen rekening wordt gehouden met de inklinking van de berg. Wat gebeurt er met de bovenafdichting bij een hoosbui wanneer de grond verzadigd is. Hoe zit dat met de bevestiging van de zonnepanelen. De heipalen zullen altijd bewegen waarbij de bovenafdichting stuk kan gaan bij een calamiteit.

2. Risico's

Om risico's te kunnen beoordelen zou minimaal aandacht besteed moeten worden aan:

- i. Recent onderzoek op de juiste locatie
- ii. Een beoordeling van de actuele risico's (humane, ecologische en verspreiding) en potentiële risico's.
- iii. Maatregelen om de eventuele risico's weg te nemen dan wel tot een acceptabel minimum te beperken.
- iv. Nazorg rondom de te nemen maatregelen. Niet alleen technische aspecten moeten daarbij aan de orde komen maar ook financiële, organisatorische en communicatieve aspecten.

Is er bij de bovenafdichting rekening gehouden met grote extra belastingen op de afdichtingsconstructie. Is er rekening gehouden met de zonnepanelen en het windpark.

3. Bezwaar voorontwerpbestemmingsplan Windpark Avri

Verwezen wordt naar de eerder ingebrachte reactie op het voorontwerpbestemmingsplan.

Afgesloten wordt met de vraag waarom de gemeente Geldermalsen, gelet op de risico's en onbekendheden en de overlast voor de omgeving, niet tevreden moet zijn met windpark Deil. Hiermee wordt meer dan voldoende voldaan aan de provinciale doelstelling.

Gelet op bovenstaande en de geluidshinder, de slagschaduw en waardevermindering van de woning wordt verzocht het bestemmingsplan niet vast te stellen.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Haalbaarheid

Naast de technische en economische uitvoerbaarheid is in hoofdstuk 7 van bijlage 4 bij het bestemmingsplan (memo MW-AF20140117 d.d. 11 februari 2016) gekeken naar de milieutechnische aspecten. Hier wordt o.a. ingegaan op vorming van percolaat en emissie van percolaat naar de bodem. Hieruit is gebleken dat er geen risico's optreden.

In de memo is rekening gehouden met de nu beoogde plek van de middelste windturbine. In de memo wordt in hoofdstuk 3 ook gemotiveerd waarom het in 2014 uitgevoerde grondonderzoek niet is aangevuld. Het uitgevoerde grondonderzoek geeft voldoende informatie voor de nieuwe locatie. Van een in tijd en locatie achterhaalde informatie is dus geen sprake.

Bij het sonderen is één situatie een diepte bereikt van NAP-33 m. Op NAP -12,5 m is een zeer vaste zandlaag aangetroffen welke als paalpuntniveau wordt aangenomen (zie hoofdstuk 3 memo 11 februari 2016).

Ten behoeve van de vergunningverlening is een tweede notitie opgesteld (T&PBC7579N001D0.1 d.d. 25 november 2016) die dieper ingaat op de aansluiting van de fundering en de bovenafdichting van de vuilstort. Deze notitie is onderbouwd met een tekening waarin de aansluiting nader is uitgedetailleerd.

De zonnepanelen zullen niet direct onder de windturbines worden geplaatst en daardoor geen invloed hebben op de aansluiting van de afdichting op de windturbines. Voor het overige heeft voor de realisatie van het zonnepark in het kader van de vergunningverlening een zelfstandige verantwoording/toetsing plaatsgevonden. De fundering van de zonnepanelen wordt aangebracht in en op de leeflaag en heeft geen invloed op de onderliggende afdichtingsconstructie.

Het risico ten aanzien van inklinking/zetting wordt in de notitie (T&PBC7579N001D0.1 d.d. 25 november 2016) bij de vergunningsaanvraag behandeld. De afdichting in combinatie met het tijdelijk opengraven van de vuilstort is op tekening uitgewerkt in een aansluitdetail welke ook in staat is om toekomstige zetting/inklinking van de vuilstort op te vangen. De benoemde risico's zijn reeds voorzien van beheersmaatregelen.

In voorschrift 1.3 van de omgevingsvergunning is vastgelegd dat uiterlijk zes weken voor aanvang van de bouwwerkzaamheden diverse aanvullende onderzoeken moeten worden aangeleverd die onder meer te maken hebben met de fundatie van de windturbines en specifiek voor windturbine 2 het mogelijk effect van frictie als gevolg van windbelasting op de bovenafdichting van de stortplaats. Ten behoeve van de omgevingsvergunning worden nieuwe sonderingen ter plaatse uitgevoerd.

2. Risico's

Gelet op de al uitgevoerde onderzoeken en de uitkomsten hiervan (zie antwoord 1) is de uitvoerbaarheid/haalbaarheid van het project afdoende aangetoond. De risico's zijn gering of afwezig, waardoor verder onderzoek voor het bestemmingsplan niet nodig is. In het voortraject en de procedure is overleg geweest met de afdeling Nazorg van de provincie Gelderland, die verantwoordelijk wordt voor de stort op het moment dat die overgedragen wordt aan de provincie. De provincie heeft ook geadviseerd op de aanvraag. Het advies is meegenomen in het (ontwerp)besluit omgevingsvergunning.

3. Bezwaar voorontwerpbestemmingsplan Windpark Avri

In bijlage 13 van de toelichting op het bestemmingsplan wordt inhoudelijk ingegaan op de door deze reclamant ingebrachte inspraakreactie.

In de afsluiting gaat deze reclamant kort in op een aantal aspecten.

- Niet ingestemd kan worden met de opmerking dat er risico's en onbekendheden zijn en dat de overlast voor de omgeving te groot zou zijn. Met alle aangeleverde onderzoeken is afdoende aangetoond dat het project in alle opzichten uitvoerbaar is én dat het project binnen de wettelijke milieunormen kan worden gerealiseerd.
- Voor het onderdeel gemeentelijke doelstelling mede in relatie tot windpark Deil wordt verwezen naar antwoord 11 bij zienswijze 1.
- Voor de aspecten geluidhinder en slagschaduw wordt verwezen naar antwoord 2 bij zienswijze 3. Aanvullend kan nog worden opgemerkt dat in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift (voorschrift 3.1) is opgenomen waarmee is vastgelegd dat voor de woning van deze reclamant de Lden maximaal 44 dB mag bedragen en de Lnight 37 dB.
- Voor het aspect waardevermindering wordt verwezen naar antwoord 4 bij zienswijze 1.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 17: Tielerweg, 4191 NE Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerp van de omgevingsvergunning. De volgende punten worden aangehaald:

1. Het ontwerpbesluit is gebaseerd op onvolledige informatie. Er zijn aandachtspunten meegegeven die nader moeten worden uitgewerkt.
2. Rijkswaterstaat heeft gevraagd de windturbines zoveel mogelijk parallel langs de A15 te plaatsen. Dit is niet het geval.
3. Waarom heeft Prorail geen advies uitgebracht. Kan wel volstaan worden aan het toetsen aan het algemene beleid van Prorail. Is de marge van 5 meter voldoende gezien de risicoklasse van het vervoer over de Betuwelijn.
4. Het advies van waterschap Rivierenland ontbreekt. Hierdoor kan geen omgevingsvergunning worden afgegeven.
5. In het advies van de welstand is geen waarde toegekend aan het beschermd Lingegebied.
6. Waarop is de conclusie gebaseerd dat belangrijke nadelige effecten op de omgeving zijn uit te sluiten (par. 1.4.2). Moet de locatie (vuilstort) niet leidend zijn bij de vraag of een omgevingsvergunning milieu nodig is.
7. Wat is de maximale werpafstand van de turbines. Hoe kan worden bepaald dat voldaan kan worden aan de veiligheidseisen van bijvoorbeeld de hogedruk aardgastransportleiding als de turbinetype nog niet bekend is.
8. Over de geluidemissie worden vragen gesteld. Wat wordt bedoeld dat er geen mitigerende maatregelen nodig zijn bij genoemde emissietermen. Blootstelling boven de 80 db leidt tot gehoorschade. Welke maatregelen worden genomen als blijkt dat het geluid de norm wel overschrijdt. Hoe wordt dit gemeten.
9. De slagschaduw is gebaseerd op inschattingen. Het type windturbine is nog niet bekend. De inregeling van de automatische stilstand voorziening kan hierdoor niet worden bepaald.
10. Wat wordt bedoeld dat 6 weken voor de oprichting van het uiteindelijk te plaatsen windturbintype melding moet worden gedaan. Betekent dit dat er niet eerder gestart kan worden met de bouw van de windturbines (en aanleg toegangswegen) voordat informatie over de te plaatsen windturbine bekend is en alle onderzoeken zijn uitgevoerd.

Afgesloten wordt met de vraag waarom de gemeente Geldermalsen, gelet op de risico's en onbekendheden en de overlast voor de omgeving, niet tevreden moet zijn met windpark Deil. Hiermee wordt meer dan voldoende voldaan aan de provinciale doelstelling.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Voor dit soort projecten is het gebruikelijk dat voorafgaand aan de feitelijke bouw aanvullende onderzoeken moeten worden aangeleverd. Uit de al wel aangeleverde rapportages wordt duidelijk dat het project uitvoerbaar is en er geen overschrijding van wet- en regelgeving zal plaatsvinden. Om dit te bereiken zullen zo nodig aanvullende voorzieningen moeten worden getroffen (bijvoorbeeld een stilstandvoorziening).
2. Het windpark vormt een lijnopstelling evenwijdig langs de A15. Daarbij wordt om praktische redenen de middelste en westelijke windturbine wat verder van de A15 afgelegd. De oorspronkelijke lijnopstelling is lopende het traject in noordelijke richting verdraaid, omdat de Avri (eigenaar van het terrein) voornemens is een solarpark aan te leggen op de zuidzijde van de stortplaats. Door het vrij rechte verloop van de A15 ter plaatse is het effect van visuele geleiding minimaal. De windturbines staan ook niet pal op de A15 waardoor deze objecten niet door automobilisten als geleidingsbakens zullen worden ervaren.
Het advies van Rijkswaterstaat dat op 25 januari 2017 is uitgebracht stelt voor de lijnopstelling zo veel als mogelijk parallel aan de A15 te leggen. De lijnopstelling waarvoor advies is gevraagd wordt daarentegen niet afgewezen. Overigens heeft Rijkswaterstaat ook niet meer gereageerd op het ontwerpbestemmingsplan waarin de exacte locatie van de windturbines planologisch wordt vastgelegd.
3. In het bestemmingsplan is op het onderdeel externe veiligheid onder meer ingegaan op de aanwezigheid van spoorlijnen waaronder de Betuweroute. Zie ook bijlage 6 van de toelichting van het bestemmingsplan. De conclusie is dat wordt voldaan aan de relevante veiligheidsnormen. Op het voorontwerpplan heeft Prorail dan ook aangegeven geen opmerkingen te hebben. Zie hiervoor bijlage 13 van de toelichting van het bestemmingsplan. In het kader van de verlening van de omgevingsvergunning is door de Omgevingsdienst Rivierenland Prorail ook om advies gevraagd. Prorail zag in de stukken geen aanleiding om te reageren.
4. Het waterschap heeft gereageerd op het voorontwerpbestemmingsplan en op het ontwerpbestemmingsplan (zie zienswijze 21). De opmerkingen van het waterschap zullen worden meegenomen. Ook zal het advies van het waterschap worden verwerkt in de omgevingsvergunning.
5. Bij het uitwerken van de plannen voor windpark Avri is ook gekeken naar de invloed op het omliggende landschap. In dit verband wordt verwezen naar antwoord 8 bij zienswijze 1. Het welstandsadvies zoals opgenomen in de overwegingen van de omgevingsvergunning gaat uit van de in het bestemmingsplan vastgelegde kaders.
6. De conclusie die in paragraaf 1.4.2 van de omgevingsvergunning is opgenomen komt voort uit het gevoerde vormvrije m.e.r.-beoordeling (zie bijlage 2 van de toelichting op het bestemmingsplan). In dat onderzoek is ook gekeken naar de mogelijke milieugevolgen van het plaatsen van een windturbine op de stortheuvel van de Avri. De eindconclusie van die beoordeling is dat er geen bijzondere omstandigheden zijn die aanleiding vormen om een m.e.r.-procedure te volgen. Dit laat overigens onverlet dat bij de verdere onderbouwing van het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning alle (milieu)relevante aspecten gedegen zijn onderzocht.
7. Onderzoek is gedaan naar het onderwerp externe veiligheid. Zie hiervoor ook bijlage 6 van de toelichting op het bestemmingsplan. Daarbij is ook de aanwezigheid van de hogedruk aardgastransportleiding in

ogenschouw genomen. De dichtstbijzijnde windturbine bevindt zich ongeveer 210 meter van die leiding. De overige windturbines liggen op 325 resp. 450 meter afstand. Specifiek voor de aardgastransportleiding is een aanvullende risicoanalyse uitgevoerd. Zie hiervoor bijlage 7 van de toelichting op het bestemmingsplan. De conclusies van dat onderzoek is dat de plaatsing van de windturbines niet tot gevolg heeft dat het plaatsgebonden risico van de gastransportleiding zichtbaar toeneemt. Ook leidt de plaatsing van de windturbines niet tot de situatie dat bij de gastransportleiding een scenario ontstaat waarbij 10 of meer slachtoffers vallen.

In tabel 3 van de aanvullende risicoanalyse staat aangegeven met welke werpafstanden is gerekend. Bij een situatie van overtoeren gaat het om 291 meter.

De berekeningen gaan uit van een representatieve windturbintype. Daarbij opgemerkt dat de uiteindelijke windturbintype geen ashoogte van 137 meter kan hebben, maar maximaal 120 meter. Dit zal de uitkomsten met betrekking tot het aspect externe veiligheid alleen maar ten goede komen.

In voorschrift 3.2 van de omgevingsvergunning is nader bepaald dat uiterlijk 6 weken voor oprichting van het uiteindelijk te plaatsen windturbintype er een melding moet komen dat onder meer voorzien moet zijn van een risicoanalyse.

8. Het aspect geluidhinder is uitgebreid onderzocht. In bijlage 3 van de toelichting op het bestemmingsplan wordt via een worst-case scenario aangetoond dat voldaan kan worden aan de van toepassing zijnde geluidsnormen. Er is dus geen aanleiding specifieke (mitigerende) maatregelen te nemen om het geluidsniveau in algemene zin te reduceren. Wel is in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift (voorschrift 3.1) opgenomen waarmee is vastgelegd dat voor de woning van deze reclamant de L_{den} maximaal 44 dB mag bedragen en de L_{night} 37 dB. De woning van deze reclamant ligt op ± 900 meter van de meest nabij gelegen windturbine. De Omgevingsdienst Rivierenland is verantwoordelijk voor toezicht en handhaving van de verleende vergunning. Zo nodig kan deze dienst worden ingeschakeld als er aanwijzingen zijn dat de opgelegde normen niet worden gerespecteerd.
Bij antwoord 2 van zienswijze 3 wordt in algemene zin toelichting gegeven op de geluidsnormen voor windparken in Nederland. Daarbij wordt ook ingegaan op de vergelijking met de normen in omliggende landen.
9. Antwoord 2 bij zienswijze 3 gaat in op het onderwerp slagschaduw. In aanvulling hierop het volgende. Het klopt dat het type windturbine nog niet bekend is en daarom de slagschaduw een inschatting is. In de onderzoeken is steeds de meest ongunstige type als uitgangspunt genomen. Hierdoor is gerekend met de meest negatieve situatie (worst-case). Op grond van deze worst-case situaties is de situatie beoordeeld en gecontroleerd of voldaan kan worden aan de wet- en regelgeving. Dit is hier het geval. Op het moment dat de turbintype bekend is, zullen de onderzoeken opnieuw gedaan moeten worden met het uiteindelijk gekozen type windturbine. De situatie wordt daardoor nooit slechter, omdat al uitgegaan is van de meest ongunstige situatie. Om de stilstandvoorziening goed in te kunnen regelen worden de nieuwe onderzoeken gebruikt. De instelling van deze voorziening vindt plaats voor ingebruikname van de windturbines.
10. De windturbines mogen niet eerder in gebruik worden genomen voordat uit de onderzoeken, over het precies te plaatsen type windturbine, blijkt welke voorzieningen (zoals stilstandvoorziening) moeten worden toegepast. Ook zal aangetoond moeten worden dat met het te plaatsen type windturbine voldaan kan worden aan de voorschriften van het Activiteitenbesluit en de aan de omgevingsvergunning verbonden voorschriften. In de praktijk zullen deze onderzoeken ingediend worden nadat het type windturbine is gekozen. Dit om in de bestelfase en latere bouwphase van de turbine geen vertraging op te lopen. De vereiste onderzoeken moeten

uiterlijk 6 weken voor aanvang van de bouw worden ingediend. De Omgevingsdienst Rivierenland zal er tijdens de bouw op toezien dat alle benodigde voorzieningen zijn geplaatst voordat de windturbines in gebruik worden genomen. Indien blijkt dat de nodige voorzieningen niet aanwezig zijn of niet naar behoren aanwezig zijn, zal hierop worden gehandhaafd.

Niet ingestemd kan worden met de opmerking in het afsluitende betoog dat er risico's en onbekendheden zijn en dat de overlast voor de omgeving te groot zou zijn. Met alle aangeleverde onderzoeken is afdoende aangetoond dat het project in alle opzichten uitvoerbaar is én dat het project binnen de wettelijke milieunormen kan worden gerealiseerd. Voor het onderdeel gemeentelijke doelstelling mede in relatie tot windpark Deil wordt verwezen naar antwoord 11 bij zienswijze 1.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de planstukken aan te passen.

Zienswijze 18: Tielerweg, 4191 NG Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan. De volgende punten worden aangehaald:

1. 2ernaast, 1 erin

Er is niet of onvoldoende aangetoond wat het doorboren van de vuilstort doet met het grondwater.

2. Lampen op de molen

De lampen op de molens trekken de aandacht. Dit is geen wenselijke ontwikkeling en verstoort het aanzicht.

3. Geen voldoende draagvlak

Het project is een haastklus. Er is geen draagvlak onder de bevolking. De als "draagvlak" gebrachte financiering in het project is alleen weggelegd voor mensen met geld. Zijn de leden van 11 duurzaam wel representatief voor de gemeente. Zij wonen ver weg van de molens zodat zij er geen last van hebben.

4. Onevenredig belast bij en om de Avri

De omgeving van de Avri wordt onevenredig belast. Genoemd worden onder meer de crossbaan, de steeds hogere bult, gebouwen op het terrein, groen afvalverwerking, de Betuweroute, de puinbreker op de Avri en de biovergistingscentrale.

De omgeving krijgt hier niets voor terug (geen kabel, geen glasvezel, onvoldoende onderhoud straat, geen veilige straat voor kinderen, geen 60 km maar 80 km).

De vergoeding aangeboden door de initiatiefnemers wordt als lachwekkend omschreven.

5. Bouw van windmolens op een plaats waar weinig wind is

De locatie is niet ideaal voor de winning van windenergie. De rendementen zullen lager uitvallen.

6. Geen inzicht in wat er gebouwd wordt

Merk, type, hoogte van de turbines zijn nog niet bekend. Waarom is er geen openheid?.

7. Als er dan toch molens moeten komen

Waarom worden de windturbines bij Deil niet hoger of worden er drie bijgeplaatst. Ook zouden de turbines bij boeren verder van de bewoonde wereld geplaatst kunnen worden.

8. Planschade

De woningen zullen in waarde dalen. Wie vergoedt die schade. Afschuiven naar de initiatiefnemers hoort niet. De verantwoording ligt bij de gemeente.

9. Slagschaduw

Gewezen wordt op de effecten van slagschaduw. Normen zijn maar cijfers. Als je richting de molens kijkt lijkt het of het licht constant aan en uit gaat.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. 2ernaast, 1 erin

De mogelijke gevolgen van het doorboren van de stortheuvel zijn onderzocht. Verwezen wordt hiervoor naar bijlage 4 van de toelichting op het bestemmingsplan. Zie verder ook antwoord 1 bij zienswijze 16.

2. Lampen op de molen

Bij antwoord 2 van zienswijze 3 wordt onder meer ingegaan op het onderwerp verlichting op de windturbines.

3. Geen voldoende draagvlak

Antwoord 5 bij zienswijze 3 gaat in op het aspect draagvlak en de rol van de Burgerwindcoöperatie. De woonlocatie van de initiatiefnemers is verder niet ruimtelijk relevant.

4. Onevenredig belast bij en om de Avri

Bij antwoord 8 van zienswijze 1 wordt onder meer ingegaan op de geschetste ontwikkelingen op het terrein van de Avri.

De door reclamant beschreven tekortkomingen aan het voorzieningenniveau waarmee de bewoners aan de Tielerweg hebben te maken, hebben de aandacht van de gemeente. Het is overigens niet zo dat de bewoners aan de Tielerweg met een wezenlijk ander voorzieningenniveau te maken hebben dan bewoners van andere plattelandswegen in deze gemeente. In ieder geval staat dit los van de vraag of de aanleg van een windpark op het terrein van de Avri vanuit een goede ruimtelijke ordening aanvaardbaar is.

Aan de initiatiefnemers is door de gemeente gevraagd een regeling uit te werken waardoor het draagvlak voor het windpark mogelijk groter wordt. Een onderdeel daarvan is het instellen van een Omgevingsfonds. Een deel van dat fonds wordt beschikbaar gesteld aan direct omwonenden. Dit is nadrukkelijk geen afkoop van bijvoorbeeld de wettelijk vastgelegde planschaderegeling. Bij antwoord 5 van zienswijze 3 wordt verder uitleg gegeven over de betekenis en opzet van de bovenwettelijke regelingen zoals uitgewerkt door de initiatiefnemers.

5. Bouw van windmolens op een plaats waar weinig wind is

Antwoord 5 van zienswijze 1 gaat in op het rendement en de veronderstelling dat er te weinig wind is.

6. Geen inzicht in wat er gebouwd wordt

Bij antwoord 9 van zienswijze 1 wordt ingegaan op de vraag of er een omgevingsvergunning kan worden verleend zonder dat de turbinetype bekend is.

7. Als er dan toch molens moeten komen

Het terrein van de Avri is eerder aangemerkt als een geschikte locatie voor een windpark. Om de duurzaamheidsdoelen te halen is de benutting van deze locatie nodig. Het verschuiven naar andere locaties is geen optie. Bij knooppunt Deil wordt ook de aanleg van een windpark voorbereid. Solitaire turbines op boerenerven is verder niet het uitgangspunt van de ruimtelijke inpassing van windparken. Gestreefd wordt naar lijnopstellingen nabij herkenbare structuren zoals bijvoorbeeld de A15/Betuweroute. Zie verder ook de antwoorden 8 en 11 bij zienswijze 1.

8. Planschade

Bij antwoord 4 van zienswijze 1 wordt ingegaan op het onderwerp waardedaling woning. De gemeente is zoals beschreven juridisch gezien het aanspreekpunt voor de planschade en niet de initiatiefnemers.

9. Slagschaduw

Voor het onderwerp slagschaduw wordt verwezen naar antwoord 2 bij zienswijze 3. In aanvulling hierop de woning van deze reclamant ligt ± 900 ten noorden van het windpark. Deze woning behoort niet tot de woningen aan de Tielerweg die binnen de 5:40 contour ligt en waarvoor dus een stilstandvoorziening nodig zal zijn.

Conclusie:

De zienswijze van deze reclamant geeft aanleiding om in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift op te nemen voor het aspect mastverlichting.

Zienswijze 19: Zeekade, 4191 NJ Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan. De volgende punten worden aangehaald:

1. Eerder besluit gemeente : geen windmolens

Gewezen wordt op een besluit van het college van B en W uit 2008 toen is besloten om geen windturbines op de Avri te plaatsen, tenzij het windpark in Deil niet zou doorgaan. Nadien hebben mensen geïnvesteerd in hun woningen die ze anders niet hadden gedaan. Er is sprake van "opgewekt vertrouwen".

2. Geluidshinder

Aangegeven wordt dat van alle omliggende woningen de woning van deze reclamant het dichtst bij het windpark is gelegen. Gewezen wordt op de verschillen tussen de aangegeven niveaus van geluidshinder op de woning van de reclamant zoals genoemd in de toelichting van het bestemmingsplan én in het ontwerp van de omgevingsvergunning. Dat geeft aan dat er maar wat heen en weer wordt gerekend.

Ook als de geluidshinder binnen de normen valt kunnen bij een grotere afstand van enkele km's gezondheidsklachten ontstaan door slaapproblemen. De normen zijn een gemiddelde op jaarbasis. Ook wordt alleen rekening gehouden met het geluid dat de wieken maken. Aangegeven wordt dat de normen in Nederland een aantal jaren geleden zijn versoepeld om te voorkomen dat er te veel bezwaren moesten worden gehonoreerd.

Verder wordt er geen rekening gehouden met laag frequent geluid.

Hoe kan men stellen dat aan de normen wordt voldaan als de turbines er nog niet staan en ook het soort turbine nog niet bekend is.

Gewezen wordt op de in de omgevingsvergunning opgesomde kanttekeningen bij toepassing van de Deense methode in relatie tot de situatie in Geldermalsen.

Gesteld wordt dat in Duitsland een afstand van minimaal 2 km van toepassing is tussen een windturbine en een woning. Gevraagd wordt aan de gemeente Geldermalsen om niet blind af te gaan op de normen omdat hier inwoners uiteindelijk schade van oplopen aan hun gezondheid.

3. Fijnstofvervuiling

Het draaien van de wieken heeft gevolgen voor de richting van de fijnstof die boven de A15 hangt. Dit heeft gevolgen voor de gezondheid van onszelf en de hele Bommelweg (bij wind richting de A15).

4. Waardedaling woning

De woningen in de omgeving zullen aanzienlijk in waarde dalen (tot 30 à 50%) of zelfs onverkoopbaar worden.

De gemeente of Avri zal aansprakelijk worden gesteld. Ook zal het windpark invloed hebben op de WOZ-waarde.

5. Seismografische trillingen

De turbines geven via de paal en de fundering trillingen in de ondergrond door. Deze trillingen kunnen tot op 2500 meter afstand schade aan huizen veroorzaken. Ook huisdieren ervaren hiervan last. Gewezen wordt op de aanwezigheid van niet-ontplofte bommen uit WOII in het gebied. Door de trillingen kunnen deze bommen alsnog afgaan. Mede door de aanwezigheid van de hoge druk gasleiding is er reden voor nader onderzoek.

6. Hoge druk gasleiding

Verzocht wordt onderzoek te doen naar de nadelige effecten van de aanwezigheid van de gasleiding. Zoals aanbevolen in de vormvrije MER.

Getwijfeld wordt aan de conclusie omtrent het groepsrisico dat er geen scenario bestaat waarbij 10 of meer slachtoffers vallen. Het lijkt wel een erg eenvoudige aanname zonder onderbouwing. Hoe komt men tot die conclusie en is rekening gehouden met de komst van een biogas-installatie (meer mensen) op het terrein van de Avri.

7. Misleidende foto

Afbeelding 3.6 van de toelichting (visualisatie windturbine vanaf de Bommelweg) zou een heel ander beeld geven als de foto vanaf de Bommelweg nabij het begin van de Zeekade zou zijn genomen.

8. Grondwater e.a. grond-aspecten

Gevreesd wordt voor vervuiling van het grond- en oppervlaktewater door de aanleg van de 3 turbines op/nabij de vuilstort. Ook in de vormvrije MER wordt gewezen op een risico. Er is verder alleen een haalbaarheidsonderzoek gedaan. De in de haalbaarheidsstudie vermelde risico's en extra kosten worden opgesomd. Zo moesten sonderingen vaak worden gestaakt. Bij windturbine 2 is de precieze diepte van het zandpakket waarop de funderingspalen moeten rusten nog niet bekend. Verder onderzoek is dus nodig. Ook bij het installeren van de fundatiepalen zijn allerlei risico's, zoals genoemd het oriënterend onderzoek. De fundatie van de middelste windturbine zal moeilijk en kostenverhogend zijn. Dus niet alleen risico's maar ook uit de hand lopende kosten. Een parallel wordt getrokken met de aanleg van de Betuwelijn.

9. Vervoer gevaarlijke stoffen Betuweroute

De benodigde afstand ten opzichte van de Betuweroute is aanwezig maar de marge van 5 meter wordt als te mager omschreven. Wat als er grotere turbines komen of er meer treinen gaan rijden.

10. Windenergie en global warming

Het is onbegrijpelijk dat er niet meer aandacht is voor onderzoeken waaruit zou blijken dat grootschalig gebruik van windparken/windturbines een bijdrage levert aan global warming. Verwezen wordt naar een artikel op de site van "de groene rekenkamer".

11. Rendement

Het jaar 2016 was in het geheel geen goed windjaar voor windenergie. Hierdoor haalde geen enkel windpark het gewenste en noodzakelijke rendement.

12. Opslag van windenergie

Het overaanbod van windenergie (indien sprake is van piek output) kan nog niet worden opgeslagen. Als het in de toekomst al mocht lukken dan zullen deze voorzieningen veel energie vragen om te bouwen. Hierdoor komt het rendement van het windpark zwaar onder druk te staan.

13. Strijdigheid Nederlandse grondwet

Gesteld wordt dat de toegepaste normering voor windturbinegeluid in strijd is met artikel 21 van onze Grondwet. Daarin is bepaald dat: *"de zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu"*. Volgens TWG zijn de normen onvoldoende om het leefmilieu te beschermen.

Verwezen wordt daarbij onder meer naar een windpark bij Houten waar ondanks strengere normen sprake zou zijn van verstoorde nachtrust.

14. Strijdigheid jurisprudentie Europees Hof van Justitie

De reclamant is van mening dat naar aanleiding van een uitspraak (zaak C-290/15) van het Europese Hof van Justitie de gebruikte normen van het Activiteitenbesluit niet hadden mogen worden toegepast.

15. Strijdigheid Aarhus Conventie

Gesteld wordt dat het project Windpark Avri niet voldoet aan de minimale voorwaarden zoals in de Aarhus Conventie is geregeld. Daarin staat onder meer dat burgers op wie maatregelen een direct effect hebben, gekend en betrokken moeten worden bij de besluitvorming als keuzes nog mogelijk zijn.

16. Alternatief voor windmolens: de windtrechter

Verzocht wordt rekening te houden met een genoemde alternatieve manier van windenergie. Genoemd wordt de trechter windmolen (sheerwind invelox). De wind wordt hierbij door een trechter geleid waarin halverwege een versmalling zit waardoor de luchtstroom wordt versneld. Met een generator wordt vervolgens stroom opgewekt. De installatie is minder hoog waardoor er geen horizonvervuiling is. Er is minder geluidsoverlast. Er zijn geen draaiende rotorwieken en er is geen gevaar voor vogels. Er zou op dit moment een grote demo in de USA worden getest.

Afgesloten wordt met de conclusie dat windturbines op de Avri geen verstandige keus is. Niet in rendement, niet in overlast, niet in de doelstelling van het Energieakkoord. De bijdrage is dermate nihil dat gekeken moet worden naar betere alternatieven zoals stroomenergie in het rivierenland en thorium centrales.

Reactie gemeente:

Hieronder wordt een reactie gegeven op de argumenten uit de zienswijze. Daarbij wordt de opzet van de samenvatting zo veel mogelijk gevolgd.

1. Eerder besluit gemeente : geen windmolens

Bij antwoord 6 van zienswijze 10 wordt onder meer toelichting gegeven op het aangehaalde B en W-besluit uit 2008.

2. Geluidshinder

Het aspect geluidshinder is uitgebreid onderzocht. In bijlage 3 van de toelichting op het bestemmingsplan wordt via een worst-case scenario aangetoond dat voldaan kan worden aan de van toepassing zijnde geluidsnormen. De uitkomsten vallen voor de woning van deze reclamant lager uit dan bij berekening die is uitgevoerd voor de vormvrije MER-beoordeling (bijlage 2 van de toelichting op het bestemmingsplan). Dit is te verklaren door het feit dat de lijnopstelling van het windpark gedurende het planproces deels in noordelijke richting is opgeschoven. Dit pakt gunstig uit voor de woning aan de Zeekade. De woning ligt nu op ruim 700 meter van de meest nabij gelegen windturbine.

Aanvullend kan worden opgemerkt dat in de omgevingsvergunning een maatwerkvoorschrift (voorschrift 3.1) is opgenomen waarmee is vastgelegd dat de Lden maximaal 46 dB mag bedragen en de Lnight 39 dB.

Bij antwoord 2 van zienswijze 3 wordt in algemene zin toelichting gegeven op de geluidsnormen voor windparken in Nederland. Daarbij wordt ook ingegaan op de vergelijking met de normen in omliggende landen.

Bij antwoord 3 van zienswijze 2 wordt ingegaan op het onderwerp laag frequent geluid. Dat in de planstukken enkele kanttekeningen worden gezet bij de Deense methode maakt duidelijk dat kritisch is gekeken naar de gevolgen voor de omgeving. Uiteindelijk is bepalend dat voldaan kan worden aan de in Nederland van toepassing zijnde geluidsnormen.

In het bestemmingsplan zijn de belangrijkste kenmerken van de te plaatsen windturbines vastgelegd. De te verlenen omgevingsvergunning blijft binnen de vastgelegde kaders. Voorbereidend onderzoek in het kader van het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning hebben duidelijk gemaakt dat binnen de wettelijke normen de realisatie van het windpark uitvoerbaar is. Zie verder ook antwoord 9 bij zienswijze 1.

3. Fijnstofvervuiling

Bij antwoord 14 van zienswijze 14 wordt ingegaan op het onderwerp fijnstofvervuiling.

4. Waardedaling woning

Antwoord 4 bij zienswijze 1 gaat in op het onderwerp waardedaling onroerend goed. De WOZ-waarde van woningen wordt regelmatig herzien. Zo nodig kunnen mensen tegen de voorgestelde waarde ageren.

5. Seismografische trillingen

Antwoord 6 bij zienswijze 14 gaat in op de veronderstelde trillingen. Aanvullend kan worden gesteld dat er geen concrete aanleiding is om te veronderstellen dat door de aanleg van windpark Avri projectielen uit WOII zullen afgaan. Het is overigens ook zeer onwaarschijnlijk dat in het plangebied zich dergelijke projectielen bevinden. Bij alle in het gebied plaatsgevonden ontwikkelingen/bouwactiviteiten zijn bedoelde projectielen nooit aangetroffen. Het gebied is geen doelwit geweest van bombardementen in WOII.

6. Hoge druk gasleiding

In bijlage 6 van de toelichting op het bestemmingsplan wordt nader ingegaan op het onderwerp externe veiligheid. Daarbij is ook gekeken naar de aanwezigheid van genoemde gasleiding. Onderzoek heeft uitgewezen dat voldaan wordt aan de van toepassing zijnde veiligheidsnormen. Het bestemmingsplan is in het kader van het wettelijk vooroverleg (art. 3.1.1 Bro) voorgelegd aan de Gasunie. Deze instantie zag geen aanleiding om te reageren op de aangeleverde planstukken.

7. Misleidende foto

In paragraaf 4.2 van de plantoelichting zijn vanuit een drietal locaties visualisaties van het windpark gegeven. Daarbij zit niet de door de reclamant aangegeven plek. Omdat die plek dicht bij het windpark is gelegen zullen de windturbines daar meer zichtbaar zijn. Dit doet verder niets af aan het geschetste totaalbeeld. Zoals bij antwoord 8 van zienswijze 1 al is aangegeven is het onmogelijk om windturbines onzichtbaar te maken voor de omgeving.

8. Grondwater e.a. grond-aspecten

In bijlage 4 van de toelichting op het bestemmingsplan wordt uitgebreid ingegaan op de gevolgen van het aanleggen van een windturbine op de stortheuvel van de Avri. Aangetoond is dat het technisch uitvoerbaar is en milieukundig verantwoord is. Hiervoor worden diverse aanbevelingen gedaan die bij de concrete uitvoering in acht zullen worden genomen. Voor de gemeente is daarmee de uitvoerbaarheid afdoende aangetoond.

9. Vervoer gevaarlijke stoffen Betuweroute

In bijlage 6 van de toelichting op het bestemmingsplan wordt nader ingegaan op het onderwerp externe veiligheid. Daarbij is ook gekeken naar de aanwezigheid van de Betuweroute. Onderzoek heeft uitgewezen dat voldaan wordt aan de van toepassing zijnde veiligheidsnormen. Het bestemmingsplan is in het kader van het wettelijk vooroverleg (art. 3.1.1 Bro) voorgelegd aan Prorail. Deze instantie had geen inhoudelijke opmerkingen op de aangeleverde planstukken.

10. Windenergie en global warming

Bij antwoord 7 van zienswijze 1 wordt ingegaan op het aspect global warming in relatie tot windparken.

11. Rendement

Bij antwoord 5 van zienswijze 1 wordt ingegaan op het rendement mede in relatie tot het windaanbod.

12. Opslag van windenergie

Bij antwoord 6 van zienswijze 1 wordt ingegaan op het aspect opslag windenergie.

13. Strijdigheid Nederlandse grondwet

Bij antwoord 3 van zienswijze 1 wordt ingegaan op de veronderstelde strijdigheid met artikel 21 van de Grondwet.

14. Strijdigheid jurisprudentie Europees Hof van Justitie

Bij antwoord 2 van zienswijze 1 wordt ingegaan op de betekenis van de aangehaalde uitspraak van het Europees Hof van Justitie.

15. Strijdigheid Aarhus Conventie

Bij antwoord 1 van zienswijze 1 wordt ingegaan op de betekenis van de Aarhus Conventie.

16. Alternatief voor windmolens: de windtrechter

Bij antwoord 10 van zienswijze 1 wordt algemeen ingegaan op het verzoek om te kijken naar alternatieven. Ook de door deze reclamant voorgestelde techniek (windtrechter) is onvoldoende doorontwikkeld om een serieus alternatief te vormen voor windpark Avri.

Met betrekking tot de in het afsluitende betoog opgenomen standpunt dat het windpark geen verstandige keus is in relatie tot het Energieakkoord wordt verwezen naar de antwoorden 10 en 11 bij zienswijze 1.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding om de planstukken te wijzigen.

Zienswijze 20: Zeekade, 4191 NJ Geldermalsen

Inhoud zienswijze:

Deze zienswijze is ingediend door dezelfde reclamant als zienswijze 19. De zienswijze is gericht tegen het ontwerp van de omgevingsvergunning. De zienswijze is een selectie van de argumenten die tegen het ontwerpbestemmingsplan zijn ingediend. Tegen het ontwerp van de omgevingsvergunning zijn de onderwerpen: 1, 2, 6, 8, 9, 13, 14 en 15 van zienswijze 19 ingediend. Voor de samenvatting hiervan wordt verwezen naar genoemde nummers bij zienswijze 19.

Reactie gemeente:

Voor de reactie op de door deze reclamant ingediende argumenten tegen het ontwerp van de omgevingsvergunning wordt verwezen naar de antwoorden 1, 2, 6, 8, 9, 13, 14 en 15 bij zienswijze 19.

Conclusie:

De zienswijze geeft geen aanleiding de omgevingsvergunning te wijzigen.

Zienswijze 21 Waterschap Rivierenland, de Blomboogerd 1, 4003 BX Tiel

Inhoud zienswijze:

De zienswijze is gericht tegen het ontwerpbestemmingsplan. De volgende punten worden aangehaald:

In het eerder uitgebrachte wateradvies is verzocht aan te geven hoe de compenserende waterberging wordt gerealiseerd. Het ontwerpbestemmingsplan geeft geen antwoord op deze vraag. Blijkbaar wordt gewacht op de watervergunningsprocedure om het waterbelang verder uit te werken. Aan de initiatiefnemers is in februari 2017 een aantal randvoorwaarden voor die waterberging meegegeven. Deze voorwaarden zijn niet in het bestemmingsplan verwerkt.

Concreet wordt met betrekking tot de waterparagraaf uit het ontwerpbestemmingsplan op het volgende gewezen.

Dit om het waterbelang te borgen:

- Er wordt verwezen naar verouderd beleid van het waterschap;
- De opmerkingen uit het vooroverleg met het waterschap zijn onvoldoende uitgewerkt;
- De bergingsberekening is onjuist;
- Ontbreekt op welke wijze wordt voldaan aan de compensatieverplichting.

De verbeelding en regels van het bestemmingsplan geven geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Reactie gemeente:

Op het moment dat het ontwerpbestemmingsplan ter inzage lag, liep bij het waterschap de aanvraag van de initiatiefnemers voor de watervergunning. Het is duidelijk dat door een toename van de verharding er watercompensatie moet worden uitgevoerd. Op de bij de Avri in eigendom zijnde percelen liggen voldoende mogelijkheden om aan die verplichting invulling te geven. De wijze waarop zal in overleg met het waterschap worden uitgewerkt. De (tussen) uitkomsten van het overleg zullen nog zoveel mogelijk worden verwerkt in het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning. Los hiervan zal de toelichting van het bestemmingsplan worden geactualiseerd op de genoemde onderdelen. Zo zal verwezen worden naar het huidige beleid van het waterschap en zal melding worden gemaakt van de in de brief van februari 2017 vermelde randvoorwaarden.

Conclusie:

Paragraaf 5.3 (bodem- en waterkwaliteit) van de toelichting van het bestemmingsplan zal worden aangepast met inachtneming van de opmerkingen van het waterschap.

Hoofdstuk 3 Wijzigingen aan het bestemmingsplan en omgevingsvergunning

Na publicatie van het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerp van de omgevingsvergunning is, mede naar aanleiding van de ontvangen zienswijzen die in het vorige hoofdstuk zijn beschreven, besloten om in de definitieve stukken wijzigingen door te voeren. Deze wijzigingen worden in het onderstaande toegelicht.

3.1 Wijzigingen bestemmingsplan Windpark Avri

De toelichting van het bestemmingsplan wordt op enkele onderdelen geactualiseerd:

- Naar aanleiding van de zienswijze van waterschap Rivierenland zal paragraaf 5.3 (bodem- en waterkwaliteit) van de toelichting van het bestemmingsplan gedeeltelijk worden aangepast met inachtneming van de opmerkingen van het waterschap. Verwezen zal worden naar het actuele beleidskader van het waterschap en verder zal op hoofdlijnen worden ingegaan op de wijze waarop de noodzakelijke watercompensatie zal worden uitgevoerd.
- Uit ambtshalve overwegingen zal paragraaf 5.8 (slagschaduw) van de toelichting worden aangepast. Ten onrechte stond vermeld dat er in totaal 10 woningen binnen de 5:40 slagschaduwcontour zijn gelegen. Na controle blijkt het in totaal om 7 woningen te gaan. Namelijk 1 aan de Meersteeg, 5 in een cluster aan het eind van de Tielerweg, en 1 woning aan de Lingedijk te Wadenhoijen. Ook hoofdstuk 5 (resultaat) van bijlage 11 (slagschaduwonderzoek) van de toelichting van het bestemmingsplan zal hierop worden aangepast.
- In bijlage 13 (reactienota inspraak en vooroverleg) stond in hoofdstuk 3 (resultaten vooroverleg instanties) bij punt 2.a ten onrechte dat de voorwaardelijke verplichting was opgenomen in artikel 7.2 van de planregels. Dit moest zijn artikel 3.3.3 onder b. De verwijzing in de inspraaknota zal worden aangepast.

3.2 Wijzigingen omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning zal op de volgende wijze worden aangevuld:

- Om lichthinder te voorkomen, wordt op grond van de zorgplicht van het Activiteitenbesluit een maatwerkvoorschrift gesteld waarin een verlichtingsplan verplicht wordt gesteld. Dit plan moet minimaal 6 weken voor aanvang van de bouw van de windturbines ingediend zijn. Het uitgangspunt dat aan het verlichtingsplan ten grondslag ligt, is dat niet meer verlichting wordt toegepast dan noodzakelijk is voor de luchtvaartveiligheid. Het verlichtingsplan zal door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) worden gekeurd.